

JUTRO

Quattro piroscafi affondati a Tobruk

Un incrociatore danneggiato — Attacchi aerei contro Creta — Vittoriosi scontri alla riva dell'Omo

IL Quartier Generale delle Forze Arma-
te comunica in data del 26 maggio il se-
guente bollettino di guerra n. 355:

Nell'Africa settentrionale, durante una
azione di elementi esploranti sul fronte di
Tobruk, sono state catturate armi auto-

matiche anticarro. Velivoli italiani e te-
deschi hanno bombardato in picchiata na-
vi nemiche nel porto di Tobruk: quattro
piroscafi per un complessivo di 11 mila
tonnellate sono stati affondati; un in-
crociatore è stato colpito e gravemente dan-
neggiato.

Nostre formazioni aeree hanno ripetuta-
mente bombardato e mitragliato obiettivi
militari dell'isola di Creta.

Nell'Africa orientale, regione Galla e Si-
damo, le nostre truppe hanno sostenuto
vittoriosi scontri sulla sinistra dell'Omo.

Štiri ladje potopljene v Tobruku

Ena križarka poškodovana — Letalski napadi na Kreta — Zmagoviti spopadi ob reki Omu

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil
je objavil dne 26. maja naslednje 355. voj-
no poročilo:

V severni Afriki so izvidniški oddelki v
okviru operacije na tobruški fronti zaple-
nili nekaj avtomatskega in protitankov-

skega orožja. Italijanska in nemška leta-
la so v strmoglavih poletih bombardirala
sovražne ladje v tobruški luči. Štiri ladje
s skupno 11.000 tonami so bile potopljene.
Neka križarka je bila zadeta in hudo po-
škodovana.

Skupine naših letal so ponovno bombar-
dirale in s strojnimi obstreljevalci voja-
ške naprave na otoku Kreti.

V Vzhodni Afriki so naše čete v po-
krajini Gala in Sidamo zmagovito prestale
spopade na levem bregu reke Omo.

Italijanske pomorske in letalske sile potopile štiri sovražne križarke

Nemško vojno poročilo

Berlin, 26. maja. (DNB) Vrhovno vojno
poveljništvo je izdalo danes naslednje po-
ročilo:

V boju za Kreta je doseglo nemško le-
talstvo, kakor je bilo javljeno že v po-
sebni vesti, nenavadne uspehe proti an-
gleški mornarici na Sredozemskem mor-
ju. Po dosedanjih vesteh so potopile sa-
mo nemške letalske oborožene sile od 20.
maja dalje 7 sovražnih križark ali pro-
tiletalskih križark in 8 rušilcev ter še eno
podmornico in 5 brzih čolnov. Z bombni-
mi zadetki v polno so bile nadalje hudo
poškodovane neka bojna ladja ter več
križark in rušilcev.

Italijanske pomorske in letalske oboro-
žene sile so v istem času potopile štiri
sovražne križarke in poškodovale več
drugih ladijskih enot.

Tako je angleška pomorska sila na
vzhodnem Sredozemskem morju doživela
po zaslugi odličnega sodelovanja oborože-
nih sil zavezniških držav osi na morju in
v zraku hud udarec.

Na otoku Kreti so potekli boji tamka-
j v boj poslanih oddelkov letalstva in vo-
jske na kopnem ob stalnem dovajanju
ojačenj še nadalje uspešno. Oddelki nem-
škega letalstva so tudi včeraj uspešno po-
segli na otoku v borbo na tleh, zaigrali
angleška oporišča in municijska skladišča,
uničili dve večji trgovski ladji ter sestrel-
ili v letalskih bojih tri angleška bojna
in tri lovška letala. Tri nadaljnja sovra-
zna letala se bila razdejala na tleh.

Na otoku Malti so nemški lovci z ob-
streljevanjem z letala uničili štiri lovška
letala na tleh in hudo poškodovali še 6
drugih.

V severni Afriki šibko udejstvovanje
topništva pri Tobruku.
Na morju okrog Anglije so potopila
nemška bojna letala dva prevozna parnika
s skupno 2.000 tonami in poškodovala dve
večji trgovski ladji hudo.

Pri akcijah nemških lovcev proti an-
gleški južni obali in pri poskusih sovražnika,
da bi podnevi priletel nad zasedeno ozem-
lje in v Nemški zaliv, je bilo v letalskih

Bitka iraške vojske z Angleži

Hudi boji pri Habaniji in Faluji — Uspešno udejstvovanje
iraškega letalstva

Damask, 2j. maja. s. Vrhovno poveljni-
štvo iraških oboroženih sil objavlja na-
slednje vojno poročilo:

Zapadna fronta: Bitka med našimi četa-
mi, ki jih podpirajo vstajci, ter med so-
vražnikom na ozemlju pri Habaniji in Fa-
luji traja od včeraj neprenehoma. Iraške
čete so izvršile nekoliko napadov na so-
vražne komunikacije za fronto. Iraška iz-
vidnica se je srečala na cesti od Ramadi v
Rutbo z sovražno motorizirano kolono, ki
jo je pognala v beg ter ji povzročila razne
izgube.

Južna fronta: Naše čete so s pomočjo
ustajških oddelkov zavrnile sovražni napad
na postojanke v Makuliu in v Horidi. So-
vražnik se je moral umakniti. Na bojišču
je pustil 30 mrtvih in mnogo ranjenih, do-
čim je imela iraška vojska samo enega
mrtvega in dva ranjena.

Letalske operacije: Iraška letala so na-
padla z ognjem iz strojnih letalskih opo-
rišč v Senedebanu in so pri tem zadela
30 sovražnih letal. Bombnik tipa »Welling-
ton« je bil zapaljen, mnogi drugi pa so bili
poškodovani. Iraško letalstvo je razen tega
napadlo na jugu od Habanije sovražno ko-
lono topništva. Nekoliko sovražnih letal je
bilo zapaljenih, 3 topovi pa so bili poško-
dovani. V bližini Habanije sta bili zadeti
dve nadaljnji britanski letali, izmed kate-
rih je eno zgorelo. Eno iraško letalo je bilo
prisiljeno pristati za sovražnimi črtami.
Policijske čete iraške vlade so popolnoma
gospodar položaja v puščavi.

Incident v Bagdadu

Bagdad, 26. maja. s. Na kolodvoru v
Bagdadu je množica napadla nekega Turka
in ga je pobila. Tolpa je nesrečnika za-
menjala z nekim Angležem in preden se je
stvar pojasnila, je bil napadeni že mrtev.
Ta incident kaže pravo čustvovanje ira-
škega prebivalstva napram Angležem. Lon-
don se trudi, da bi prikazal iraški upor

kot preprosto spletko, dočim baje vsi Ara-
bi goje za Veliko Britanijo prijateljska
čustva. V resnici je iraški upor vsenarod-
no gibanje proti Angležem, ki dokazuje, da
arabski narod noče imeti nikakega posla
več z Angleži in z njihovimi zavezniki.

Francoski konzulat v Jeruzalemu ukinjen

Lizbona, 26. maja. Uradna angleška
agencija poroča iz Jeruzalema, da je bil
tamšnji francoski konzulat zatvorjen.
Francoski konzul je dobil navodilo, naj za-
pusti deželo.

Neuspeh Roosevelt- vega sina v Egiptu

Bejrut, 26. maja. u. Listi poročajo iz
Kaira:

Kakor znano, je bil Roosevelt poslal
svojega sina Jamesa v Kairo, kjer naj bi
predal glavnim predstavnikom egiptškega
kabineta njegovo pismo, z namenom,
da spravi kralja Faruka v stisko in do-
seže točne obveze za dejansko sodelovanje
egiptskih oboroženih sil v boju proti vojs-
kam osi na Bližnjem vzhodu.

Pismo je poveljevalo »sorodnost« kori-
sti in čustev egiptškega naroda z anglo-
ameriškim čustvi in koristmi. Ne samo
to pismo, ki je bilo namenjeno kralju,
ampak tudi drugo pismo, določeno za
glavne predstavnike egiptške politike, ni-
sta obrodili nikakega uspeha, kajti tako
kralj kakor vplivne osebe so se, potem ko
so najprej izkazali Rooseveltovemu sinu
vsakršno vljudno ustrežljivost, zavili v
sfingovski molk, da bi se tako ognili kom-
promitiranju.

Poročajo, da je sin predsednika Roose-
velta, ko mu je ta vedenje preseglo, po-

rabil banket, ki so ga priredili njemu v
čast, ter imel na egiptškega min. predse-
dnika nagovor, ki je izvenel v odločen ali-
ali, češ da se države, ki se ne bodo de-
javno udeležile borbe proti sovražnikom
človeštva, po končani vojni ne bodo mo-
gale nadejati simpatij Zedinjenih držav,
ampak bodo zaman trkale na vrata, če
bodo potrebovale gospodarske in finančne
podpore.

Grožnja z represalijami proti Egiptu je
bila tako očitna, da je nastal po teh ne-
previdnih besedah mučen molk.

Nekaj minut po tem je dobil ministrski
predsednik od svojega kabinetnega na-
čelnika nujno sporočilo in se je opravičil
gostu ter naglo odšel, ne da bi bil odgo-
voril na napitnico Jamesa Roosevelta.

Francosko sodelova- nje z državami osi

Pariz, 26. maja. d. Predsednik Pierre
Laval je zastopniku agencije »United
Press« Ralphu Henzenu podal glavne smer-
nice bodoče francoske politike, hkrati pa je
zavrnil vse ameriške grožnje, naperjene
proti integralnosti francoske kolonijske po-
sesti. Laval je v obširnem navajanju teht-
nih razlogov dokazal, da je bila Francija
k sedanji politiki prisiljena tako iz notra-
njih kakor zunanjih razlogov in je odločena
to politiko, katere smernice so bile določene
po posvetovanju med francoskimi in nem-
škimi predstavniki, voditi z vso doslednost-
jo. Laval je zlasti poudaril, da upa Fran-
cija po sestanku med Darlanom in nem-
skim kancelarjem, da bo mogoče skleniti
z Nemčijo mir časti in poštenja, ki bo v
Franciji dovoljeval v bodoče lojalno sode-
lovati pri veliki politiki sodelovanja v no-
vi Evropi brez misli na revanžo. Prepričan
je, da bo ta mir napravil enkrat za vselej
konec tragičnim nesporazumom, ki so včas-
ih vladali med velikima narodoma ter da
bo omogočil francoski mladini uresničiti
njene ideale ter ji pripravi široko polje
konstruktivnega dela. Ta mir med Fran-
cijo in Nemčijo je cilj sodelovanja Francije
z Nemčijo, dočim bi Francija dosegla sa-
mo mir razkosanja in razdejanja, ako bi
se branila sprejeti edinstveno pobudo nem-
škega vodje ter odklonila ponudeno ji roko.

Nato se je Laval dotaknil ameriških ar-
gumentov o francoski demokraciji ter je
dejal, da je sedanja vojna povsem drugač-
na, kakor so bile vojne v preteklosti. Da-
našnja vojna je revolucija, iz katere bo iz-
šla pomlajena in bolj srečna Evropa. Svo-
boda danes ni ogrožena v tisti deželi, kjer
ji je tekla zibelka, ako pa naj se razume
pod demokracijo to, kar je Francija mora-
la dovolj brdiko spoznati in čemur mora
v pretežni meri pripisovati svojo sedanjo
nesrečo, potem je treba reči, da ima
Francija take demokracije dovolj ter da ne
bo dovolila, da bi jo kdo silil, boriti se za-
njo še nadalje. Francija bo zgradila novo,
zdravo in močno republiko. Njena naloga je
izvršiti dve nalogi v sožitju z vsemi veli-
kimi državami, namreč, doseči z njimi mir,
nato pa se lotiti dela, s katerim bo od-
pravljena brezposelnost ter odstranjen ne-
red in sicer z izgradnjo novega socializ-
ma.

Obrniti se preko zastopnika agencije
United Press direktno na Američane, je
Laval zaključil svoja izvajanja z nasled-
njimi besedami: »Nemogoče si je zamiš-
ljati, da bi hotele Zedinjene države v tre-
nutku največje francoske stiske v franco-
skih kolonijskih posestih zamenjati franco-
sko trobojnico z ameriško zastavo. Fran-
cija bi mogla v bodoče postati zvezni član
med novim svetom in novo Evropo. To
nalogo pa bo lahko uspešno izvrševala edi-
nole, ako sprejme jasno sodelovanje z Nem-
čijo brez slehernih pridržkov.

Tudi Weygand za sodelo- vanje z Nemčijo

Washington, 26. maja. d. Associated
Press poroča iz Vichyja, da se je general
Weygand vrhovni poveljnik francoske vojs-
ke v času njenega poraza in sedanji vr-
hovni poveljnik vseh čet nezasedene Fran-
cije v severni Afriki, izjavil za načrt so-
delovanja vichijske vlade z Nemčijo. Od-
ločitev uglednega generala je zelo važna
ter je znatno podprla stališče Vichyja.

Inserirajte v „Jutru“!

Katastrofa oklopnice „Hood“

Hud udarec angleški vojni mornarici

Rim, 26. maja. s. Ves mednarodni tisk se
bavi z velikimi letalskimi in pomorskimi
uspehi oboroženih sil osi na Atlantiku in
vzhodnem Sredozemlju ter z operacijami
na otoku Kreti.

Tisk sodi, da pomeni izguba številnih
križark in drugih britskih enot okrog ota-
ka ter velike oklopnice »Hood« težak uda-
rec za Anglijo in sicer še težji, nego je bil
njen nedavni poraz na Balkanu. Pomorski
tehnik pravijo soglasno, da Velika Brita-
nija nima tolikšnega števila bojnih ladij, da
bi mogla brez hudih posledic izgubiti takš-
no ladjo, kakršna je bila »Hood«, ki je
imela 42.000 ton. Vsi tudi najbolj zagriže-
ni anglofilci se vprašujejo, kako more brit-
ska vlada vzdrževati blokado, če so mogo-
če takšne pomorske bitke, kakršna je bila
v islandskem vodstvu. Poseben odmev so
imeli »italijansko-nemški letalski in pomor-
ski uspehi v Zedinjenih državah, kjer so
že v resnih skrbih zavoljo katastrofalnega
položaja, v katerem je britska vojna mor-
narica zaradi težkih izgub. Oklopnica »Ho-
od« je že enkrat v tej vojni za dalje časa
bila onesposobljena za boj, ko so jo nem-
ške bombe zadale 26. sept. l. 1939 v sred-
njem delu Severnega morja.

Angleško brodogradje je imelo samo tri ve-
like bojne ladje, »Hood«, »Repulse« in »Re-
nown«. »Repulse« je torpediral 15. oktobra
1939 v zalivu Scapa Flow pokojni kapitan
Priem, ki je pred kratkim junaško padel in
ki je tedaj potopil tudi »Royal Oak«.
»Rennown« so poškodovale med nekimi po-
morskimi spopadi na Norveškem nemške
vojne ladje in so jo italijanska letala v po-
morski bitki pri Sardiniji zopet za dolgo
časa napravila nesposobno za boj. Oklop-
nica »Hood« pa je potopila nemška križar-
ka »Bismarck«, ki ima 35.000 ton. Ameriška
skrb zavoljo razmer, v katere je zašlo brit-
sko vojno brodogradje, torej nikakor ni preti-
rana.

Matična ladja „Furious“ poškodovana

Milan, 26. maja. u. Kakor poroča »Cor-
riere della Sera« iz Algecirasa, je tjakaj
prisnela angleška letalska matična ladja
»Furious«, ki so jo nato spravili v dok v
popravilo. Kakor je bilo mogoče ugotovi-
ti, je angleška vojna ladja na krmi hudo
poškodovana in so poškodbe takega znač-
ja, da se lahko sklepa, da je bila zadeta
od torpeda.

Porazen odmev v Zedinjenih državah

Naraščajoči pomisleki proti uvedbi ameriških konvojev
za prevoze v Anglijo

New York, 26. maja. s. Dejstvo, da so
najmočnejšo enoto britanskega brodogra-
dja potopili Nemci, je izzvalo v ameriškem
tisku veliko pozornost in se v listih raz-
ločno čuti vznemirjenje, ki ga ta katastro-
fa ni zbudila samo v Angliji, marveč tudi
v Zedinjenih državah. »Washington Post«
naglašava veliko važnost, ki jo je Anglija
pripisovala oklopnici »Hood« ter podči-
tava udarec, ki ga je z izgubo te oklopni-
ce doživelo britansko brodogradje. Tudi »Sun-
day Star« piše, da je izguba »Hooda« ze-
lo boleča epizoda za britansko mornarico.
Angleško brodogradje ima poslej samo še ma-
lo enot, ki bi bile kosle nemški oklopni kri-
žarki »Bismarcku« in promet z Ameriko bo
čim dalje bolj ogrožen. »Baltimore Sun«
zatrjuje, da je izguba »Hooda« največja
nesreča, ki je zadela britansko brodogradje.
Mogočno nemško topništvo se je izkazalo
v polni meri in učinku topništva so zelo ob-
čutili. Razen tega je razvidno, da je Nem-
čija pripravljena tvegati tudi svoje oklop-
nice z namenom, da prekine promet z ame-
riko in da razprši angleške mornariške
enote.

New York, 26. maja. d. »New York Ti-
mes« poroča iz Washingtona, da tako mlo
britanskega veleposlanstva v Washingtonu
kakor ameriškega mornariškega mini-
strstva najbolj dokazuje, kako silno je
katastrofa »Hooda« zadela Anglijo. Prav
tako neprijetno je dirnilo Američane to,
da velika oklopnica »Hood« svojega na-
sprotnika ni mogla oslabiti niti z enim sa-
mim dobro pogodenim strelom. Mučno je
presenetilo ameriško javnost tudi dejstvo,
da so mogle velike nemške pomorske edi-
nice tako daleč razširiti svoje operacijsko
področje, ne da bi bile pravočasno odkri-
te od Angležev. Ni jasno, ali je prišlo do
pomorskega spopada v notranjosti Gren-
landskih vod, ki so pod varstvom Zedi-
njenih držav, verjetno pa je, da se je bor-
ba odigrala v notranjosti ameriškega pa-
trolnega pasu. Sicer pa niti Berlin niti
Kodanj nista priznala ameriškega varstva
na tem področju. Listi sodi, da bo katastro-
fo »Hooda« nedvomno izkoristila ameriška
stranka, ki je nasprotna ameriškim konvoj-
jem, zakaj ta pomorska bitka dovolj jas-
no kaže, da je Hitler pripravljen uresničiti
svoje grožnje, da bodo nemške ladje na-
padle vsako ameriško ladjo, na katero bi
naletele v notranjosti blokadnega pasu.

V ameriških mornariških krogih izjavlja-
jo, da zadnjih silnih izgub angleške vojne
mornarice nikakor ne gre podcenjevati.
Na vsak način bo izguba »Hooda« kakor
tudi potopitev več edinic angleškega bro-
dogradja pri Kreti prisilila Anglijo, da svoje
brodogradje povsem drugače zavaruje. Mo-
goče pa je tudi, da bo katastrofa »Hooda«
sprožila novo kampanjo angleškega tiska
za podvzivanje Amerike v vojnih pripra-
vah. Baldwin imenuje v »New York Ti-
mesu« izgubo »Hooda« najhujšo izgubo, ki
je zadela Anglijo po katastrofi oklopnice

Nadalje sta prispela v gibraltarsko luko
tudi dva angleška rušilca, ki so ju zasidr-
ali pred reparaturnimi delavnicami, ker sta
prav tako hudo poškodovana na raznih
mestih.

Angleška izvidniška ladja potopljena

Amsterdam, 26. maja. s. Angleška admi-
raliteta je objavila, da je bila potopljena iz-
vidniška motorna ladja »Viva 2«, ki so jo
zaradi njene brzine rabili za stražno službo
in za zaščito trgovinskih ladij, ki so plule
ob angleških obalah. Angleška vojna mor-
narica je na ta način v poslednjih treh ted-
nih izgubila že šest takih ladij.

Uspehi admirala Lütjensa

Berlin, 26. maja. s. Admiral Lütjens,
poveljnik nemške skupine, ki je v island-
skih vodah potopila britansko oklopnico
»Hood«, je pred nekoliko časom povelje-
val veliki eskadri nemških ladij proti
britanskim obalah. Njegova skupina je
tedaj potopila eno pomožno križarko in
22 parnikov v skupnem iznosu 116.000 ton.

Nemčija ne bo dopu- stila ameriških konvojev

Tokio, 26. maja. d. List »Asahi«, kakor
tudi drugi japonski listi objavljajo delo-
ma v celoti, deloma samo v izvečkih
razgovor, ki ga je imel berlinski zastopnik
agencije Domej z nemškim admiralom
Raederjem. Na vprašanje, kakšno stališče
bi zavzela Nemčija v primeru organiza-
cije ameriških konvojev na Atlantiku, je
Raeder izjavil, da je jasno, da Nemčija ne
bi mogla gledati, ako bi ameriške ladje
signalizirale angleškemu poveljstvu polo-
žaj nemških mornariških edinic na Atlan-
tiku. Admiral Raeder je naglasil, da bi
morala nemška mornarica v tem primeru
jasno postopati na tak način, da bi one-
mogočila ameriškim ladjam sleherno ak-
cijo, ki bi utegnila biti nemškemu bro-
dogradju v škodo.

Japonski listi pripominjajo k tej izjavi
nemškega admirala, da pomeni to pri-
krito izjavo, da bo Nemčija z orožjem na-
stopila proti ameriškim ladjam, ki bi šči-
tile ameriške konvoje.

»Royal Oak«, ter sodi, da so najbrže nem-
ške podmornice izsledile dragocen ameriški
konvoj, ki ga je spremljal »Hood«, nakar
so priklicale v bližino še nadaljnje nemške
vojne ladje.

Agencija United Press poroča iz Wa-
shingtona, da znači katastrofa oklopnice
»Hood« dokaz, da konvojji v sedanji obliki
niso več sodobni. Oklopnica »Hood« je bi-
la v službi angleških konvojev. Agencija
Associated Press tolmači mnenje washing-
tonskih krogov, da bo katastrofa »Hooda«
na vsak način poostila debato o možnosti
organizacije ameriških konvojev, kakor tu-
di o možnosti odstopitve nadaljnjih ame-
riških vojnih odnosno trgovinskih ladij
Angliji. Ista agencija ugotavlja, da so v
ameriških mornariških krogih po zadnjih
slabih izkušnjah odločno proti temu, da bi
se Angliji odstopile še kake nadaljnje ame-
riške vojne ladje.

Buenos Aires, 26. maja. s. »Pueblo« pi-
še o zmagah držav osi in poudarja njihov
vojaški in politični pomen. List pravi, da
je zmagovita akcija Italije na Jadranu, v
Jonskem in Egejskem morju dokončno iz-
ločila angleški vpliv iz južnovzhodne Ev-
rope, kjer so italijanski interesi izredno
veliki. Jadransko morje, zaključuje list, se
more smatrati sedaj kot izključno italijan-
sko jezero.

Švicarski tisk

o angleških izgubah

Bern, 26. maja. s. Švicarski listi poudar-
jajo, da je bil pretekli teden zelo hud za
Anglijo in da se položaj še vedno razvija
v neugodni smeri za Veliko Britanijo. »Ga-
zette de Lausanne« pravi, da je bil sam
admiral Cunningham prisiljen priznati, ka-
ko težko preizkušnje je moralo prestiati
angleško brodogradje. List zatrjuje, da se je
angleško brodogradje moralo zbrati v Alek-
sandriji, da bi se zopet nekoliko uredilo.
Obenem poudarja veliko važnost sodelova-
nja italijanskih pomorskih sil v podjetju
na Kreti. List omenja tudi izgubo »Hooda«,
čejar izločitev je težko prizadela britansko
mornarico, tem bolj, ker je od te izgube
ostal neprijeten vtis tudi v amerškem
javnem mnenju.

Japonska vojaška misija v Neaplju

Rim, 26. maja. s. Skupina oficirjev iz
japonskega vojaškega odposlanstva je davi
odpotovala v Neapelj, kjer so jo popoldne
sprejeli oficirji italijanske vojne mornar-
ice in letalstva. Japonsko odposlanstvo
bo posetilo več italijanskih središč ter se
bo vrnilo v Rim 5. junija.

Nova rumunska podmornica

Bukarešta, 26. maja. rs. V Galacu so
splovili že drugo rumunsko podmornico v
razdobju 15 dni.

Velik pomen borbe za Kreta

Italijanski in nemški komentarji o dosedanjem poteku operacij

Rim, 26. maja. s. Težišče vojne je ta čas v dogodkih na Kreti. Tudi večer je se italijansko sodelovanje v napadu na ta otok razvijalo v raznih in intenzivnih oblikah, posebno s strani letalstva. Operacije so v teku in ker bi bilo neoportuno govoriti o njihovi bodočnosti, je mogoče podati le splošen pregled.

Otok Kreta je obkrožen s sklenjenim polkrogom italijansko-nemških postojank od Dodekanesa do polotoka Moreje. Odtod so se dvigale letalske sile, ki so že od prvega dne skušale iztrgati nasprotniku gospodstvo na nebu in morju. Angliško vojno brodovje je nastopilo z vso svojo silo, da zapre napadalec oskrbo z morja. Ta korak je bil politično in vojaško za Anglijo morda potreben, stal pa je že doslej ogromne žrtve. Številne izgube na morju bodo se naraščale, če bo nasprotnik nadaljeval svojo taktiko in bo morda nepopravljivo okrnil svojo pomorsko moč, edino orodje, ki mu še dovoljuje nadaljevanje vojne. Angliško vojno brodovje že kaže znake, da popušta in da hoče bitki uiti. V bližnjih dneh se bo pokazalo, ali je to njegovo zadržanje definitivno, iz dosedanjih uspehov pa je razvidno, da so letalske, lahke pomorske in podmorske sile v premoči nad ogromno britsko pomorsko silo. Vsa ta moč ni mogla preprečiti, da bi znatne sile ne dosegle otoka in da bi jih ne mogli stalno oskrbovati. Padalske sile in tiste, ki so jih prepeljala letala, so dosegle svoje cilje, se na njih utrdile in jih je navzlic pomorski obrambi mogoče oskrbovati.

Sodelovanje italijanskega vojnega brodovja

Rim, 26. maja. s. Svetovni listi poudarjajo močno delo, ki so ga imele italijanske torpedovke pri zadnjih uspehih osi proti Angliji. Italijanske pomorske in letalske sile so dejansko onemogočile za boj sedem angleških križark, štiri med temi so potopljene. Italijanski rušilci in brzi čolni so močno podprli drzno nemško akcijo proti Kreti; čuvali so pred angleško mornarico lahko ladje, ki je skušala dospeti do Kreta, da prinese nemškim četam ojačenje z materialom in municijo. V spopadih z nasprotnikom so italijanske enote nastopale z velikim pogumom proti sovražniku, ki je bil 4- do 10-krat močnejši. V raznih primerih so italijanske torpedovke s samimi torpedi napadle sovražnika ker s svojimi šibkimi topovi, ki jih sijo niso uporabile, proti njemu ne bi mnogo opravile. V inozemskem tisku pišejo nekateri pomorski kritiki s poudarkom o akcijah torpedovk, ki so tudi v bitki pri Jutlandu imele velik vpiv na potek boja.

Operacije se razvijajo po določenem načrtu

Berlin, 26. maja. s. Operacije na Kreti se razvijajo po določenem načrtu. V odločil-

nih berlinskih krogih še dalje molče o razvoju operacij. Tudi ne objavljajo doslej zasedenih krajev na otoku, pač pa izjavljajo, da ima novo vojno razdobje v Sredozemlju izredno velik vojaški, strateški, psihološki in politični pomen.

Vojaskei sotrduinik DNB piše, da je zasedbo severnega dela Kreta zagotovljena preskrba nemških vojakov na otoku. Norveška, Rotterdam in Korint so bili samo predloga k tej voliki akciji. Branici Kreta so imeli vse prednosti zaradi ugodnega zemljepisnega položaja in moderne vojaške tehnike, kljub temu pa so Nemci dosegli velik uspeh.

»Börsenzeitung« piše, da je nemški vojak še enkrat pokazal svoje izredne sposobnosti, s katerimi morejo poveljniki vsak čas računati. List zanika Churchillove trditve, češ da so se padali poslužili novozelandskih uniform.

Nemški tisk podčrtava delež, ki ga imajo italijanske letalske in pomorske sile že od vsega začetka pri operacijah na Kreti. Zmaga na Kreti je nova odločilna faza borbe v Sredozemlju, piše list »Montage«. V vseh odsekih vzhodnega Sredozemlja sta osni sili prevzeli pobudo in jo bosta odražali do konca. Bitka se nadaljuje, piše »Völkischer Beobachter«, velik: manever izkrcanja z neba je uspel. Začel se je napad na kopnem. Poročila preteklih dni so potrdila, da je veliko bitko med letalstvom in mornarico dobilo letalsko orožje osi.

Bombardiranje Sueškega prekopa

Beirut, 26. maja. rs. Po vesteh iz Kaira so v noči na 24. maj številna letala preletela Sueški prekop in ga močno bombardirala. Doslej še niso znane podrobnosti o napadu.

Utrjevanje Cipra

New York, 26. maja. rs. Listi poročajo, da angleške prekomorske čete hitijo z utrjevanjem otoka Cipra.

Pogrešani Novozelanci

Washington, 26. maja. s. Po poročilih ameriških listov je britansko poveljstvo po zaključku grškega pohoda pogrešilo 2200 Novozelancev. Novozelandska vlada je ugotovila to izgubo na temelju poročila iz Kaira. Ker teh mož ni niti na Kreti niti v Egiptu, so v Novi Zelandiji z gotovostjo prepričani, da so po večini padli v ujetništvo.

Angleški padalski manevri

Stockholm, 26. maja. Švedski listi poročajo, da so se vršili »nekeje v Angliji« veliki manevri britanskih padalskih čet ter da je tem manevrom prisostvoval tudi angleški kralj.

Il Principe ereditario all'Alto Commissario

Ljubana, 26. maggio
In risposta al telegramma di devoto omaggio, indirizzato dall'Alto Commissario l'Ecc. Grazioli S. A. R. il Principe ereditario ha così risposto:
Ho molto gradito le espressioni cortesi che mi avete rivolto anche a nome della popolazione slovena della Provincia di Lubiana. A Voi personalmente felicitazioni e auguri. — Umberto di Savoia.

Le felicitazioni del Vescovo di Trieste

All'Alto Commissario è giunto il seguente telegramma dal Vescovo di Trieste che si trova attualmente a Roma dove è stato ricevuto dal Santo Padre:

»Apprendo qui Vostra nomina ad Alto Commissario e formulo sincere felicitazioni e fervidi auguri per la Vostra alta e delicata missione. Gradite il mio cordiale saluto Santin Vescovo.«

Prestolonaslednik Visokemu Komisarju

Ljubljana, 26. maja.
Na brzojavko udanostnega poklona, ki mu jo je poslal Visoki Komisar Eksk. Grazioli, je Kr. Vis. Princ prestolonaslednik takole odgovoril:

Z velikim veseljem sem prejel ljubeznive izraze, ki ste mi jih poslali tudi v imenu slovenskega prebivalstva Ljubljanske pokrajine. Vam osebno moje čestitke in želje — Umberto di Savoia.

Čestitke tržaškega škofa

Visoki Komisar je prejel od tržaškega škofa, ki se trenutno mudi v Rimu, kjer ga je sprejel Sveti oče, naslednje brzojavko:

»Tu sem izvedel za Vaše imenovanje za Visokega Komisarja. Izražam Vam čestitke in tople želje glede Vaših uspehov in delikatne naloge. Prejmite moj prisrčni pozdrav — škof Santin.«

Visoki Komisar na obisku v bolnici

Ljubljana, 26. maja.
Visoki Komisar Eksk. Grazioli je popoldne obiskal splošno bolnico. Ob 16. se je pripeljal mimo šentpetrske cerkve pred njo. Sprejeli so ga upravniki dr. Vladimir Ferlan, inž. Rueh, zdravstveni inspektor dr. Avramovič, inž. Černivec in načelnik VI. oddelka komisariata Kosi.

Visoki Komisar je takoj ob prihodu pregledal gradbene načrte v zvezi z izpopolnitvijo splošne bolnice. Obiskal je nato najprej kirurški oddelek. V septičnem oddelku na ženski strani se je prijazno razgovarjal z bolnicami in se zanimal za bolezni in usodo posameznih pacientk, ki jih je bodril v njihovem trpljenju. Zahteval je, da ga popeljejo predvsem k najsiromašnejšim bolnicam, s katerimi se je dalje časa razgovarjal.

Z ženskega oddelka se je odpravil v moški oddelek, kjer se je zanimal za bolnike, ki so bili v vojni poškodovani, še prav posebno pa za otroke, ki so se poškodovali z razstrelivi. Najsiromašnejše je pri prici obdaroval z denarnimi zneski. Ko je zapuščal posamezne oddelke, je želel vsem bolnikom in bolnicam, da bi čim prej okrevali, za kar so se mu glasno zahvaljevali.

Na programu je ogled vseh bolniških oddelkov. Ob času poročila obisk še traja.

Il ritiro delle bandiere

Lubiana, 26 maggio
L'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana, richiamandosi alla Sua ordinanza per l'uso della bandiera nazionale, fa noto che tutte le bandiere esposte alle finestre delle abitazioni private e degli uffici pubblici, esclusione fatta per gli uffici militari, devono essere subito ritirate.
Le bandiere possono essere esposte soltanto dall'alba al tramonto in seguito ad ordine dell'Alto Commissariato. Queste disposizioni valgono per la città e per la Provincia.

Zastave na zasebnih hišah

Sključujoč se na svojo odredbo glede uporabljanja nacionalne zastave objavlja Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine, da morajo biti takoj snete vse zastave, ki so izvešene na oknih privatnih stanovanj in javnih uradov, razen onih na vojaških uradih.

Zastave smejo biti izvešene od zore do mraka le na osnovi odredbe Visokega Komisarja. Ti ukrepi veljajo tako za mesto Ljubljano kakor za vso ostalo Ljubljansko pokrajino.

Nemiri v Bombaju

Stockholm, 26. maja. d. Švedski listi objavljajo poročila angleške službene poročevalske agencije, ki na nedvoumno način izpričuje, da je prišlo v Indiji resnično do velikih nemirov, ki jih je Anglija splošno skušala prikriti. Po poročilu Reuterjeve agencije iz Bombaya se vidi, da so morali biti ti nemiri velikega obsega, ker je moralo intervenirati celo vojsko. Poročilo namreč veli, »da so britanske čete ukrenile vse potrebno«, da bodo lahko postale gospodar položaja, nastalega zaradi ponavljanja spopadov v Bombaju. Poročilo pravi, da so nemiri dosegli kritični vrhunec v nedeljo, ko je bil izvršen napad na Marine Drive, na eni največjih bombajskih promenad. Padlo je nanovo 6 smrtnih žrtev, tako da je bilo od pričetka spopadov ubitih doslej že 20 ljudi.

Lavrišev zopet v Sofiji

Sofija, 26. maja. s. Poslanik SSSR v Sofiji Lavrišev, ki je 12. maja odpotoval v Moskvo, so je danes vrnil v Sofijo.

Iraški ministri v Teheranu

Teheran, 26. maja. rs. V Teheran so dospeli iraški zunanji ministri Musa L. Shabender, finančni ministri Nadji Asvajdi, bivši ministri predsednik Sabih Najd in bivši obrambni ministri, ki so se sestali na važno sejo, kateri prispevajo v iraških krogih poseben pomen.

Il Duce ha disposto la permanenza perpetua dell'autotreno sanitario nella Provincia di Lubiana

Lubiana, 26 maggio
La popolazione della Provincia di Lubiana apprenderà senza dubbio con gioia e gratitudine la lieta notizia che l'autotreno sanitario in seguito alla disposizione del Duce rimarrà permanentemente a Lubiana. Quando l'Alto Commissario l'Ecc. Grazioli di recente si recò a Roma, riferì al Duce il desiderio della popolazione slovena di godere anche nel futuro i benefici che gli può offrire tale istituzione. Il Duce accettò tale desiderio e dimostrò in tal modo nuo-

vamente la Sua grande comprensione per il progresso della Provincia di Lubiana.

Nei reparti dell'autotreno che sotto la guida esperta del direttore dott. Duce visitò già tutte le località più importanti della Provincia, sono state finora effettuate oltre 10 mila visite alla nostra gioventù scolara. La direzione dell'autotreno ha così durante il suo viaggio attraverso la provincia raccolto un prezioso materiale per lo studio delle condizioni sanitarie nella provincia e per il ragguaglio con quelle nelle rimanenti provincie del Regno.

Duce je odredil

da ostane sanitarna avtokolona trajno v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 26. maja.
Prebivalstvo vse Ljubljanske pokrajine bo brez dvoma z veseljem in hvalečnostjo pozdravilo vest, da ostane sanitarna avtokolona, ki je bila te dni na strokovnem potovanju po vsej pokrajini, po odredbi Duceja, trajno v Ljubljani. Ko se je Visoki Komisar Eksk. Grazioli nedavno mudil v Rimu, je Duceju poročal o želji našega prebivalstva, da bi bilo trajno deležno dobrote, kakršno lahko takšna avtokolona nudi. Duce je želji ustregel in

s tem vnovič izpričal svoje veliko razumevanje za prospek Ljubljanske pokrajine.

Avtokolona, ki jo vodi direktor dr. Duce, je na svojem potovanju obiskala vse pomembnejše kraje v provinci in izvršila okrog 10.000 pregledov šolske mladine. Na svojem delu je nabrala dragoceno gradivo za spoznavanje zdravstvenih razmer na naši deželi in za primerjavo z razmerami v Kraljevini.

Gospodarstvo

Pomen bagdadske železnice

Vojni dogodki v Iraku so znova podčrtali velik pomen takozvane bagdadske železnice, ki veže Vzhodno Evropo preko Turčije, Sirije in Iraka s Perzijskim zalivom odnosno s Indijskim oceanom. Bagdadska železnica je bila v celoti dograjena šele lani v jeseni, ko so izročili prometu zadnji odsek te železnice od irške meje do Musula. S tem je bil ustvarjen projekt, o katerem se je že pred svetovno vojno mnogo razpravljalo, glede na nemški načrt bagdadske železnice. Na prizadevanje Georga von Siemens, predstavnika znaneega koncerna električne industrije ter direktorja Deutsche Bank, je bil načrt za to železnico izdelan že pred 40 leti. Njen projektant prof. Meisner, ki je tudi po svetovni vojni vodil dela pri gradnji te železnice na področju Turčije, je kot profesor tehnične visoke šole v Carigradu umrl le nekaj mesecev pred končnim uresničenjem načrta.

Gradnja celotne zveze med Jugovzhodno Evropo in Perzijskim zalivom je trajala 60 let. Leta 1880 je bila šele zgrajena železniška zveza Carigrad z ostalo Evropo. Kot podaljšek te proge je turška vlada nato zgradila transanatolsko železnico, ki vodi skozi Malo Azijo proti Siriji do Alepa. Ta proga je bila izročena prometu v času svetovne vojne.

Tretji del te velike prometne zveze Evrope s Perzijskim zalivom predstavlja pravzaprav bagdadsko železnico. Po pogodb, ki jo je Georg von Siemens sklenil leta 1899 z otomansko vlado, bi morala to železnico od Alepa preko Bagdada do Basre ob Perzijskem zalivu graditi nemška podjetja. Končni sporazum o gradnji te železnice je bil sklenjen 15. marca 1903, nakar so z deli šele pričeli. Vendar so nastopale zaradi ugovora Anglije težave, ki so imele za posledico, da so bila dela prekinjena in so se nadaljevala šele leta 1909. Po naknadnem sporazumu iz leta 1911 je bilo določeno, da bodo nemška podjetja zgradila progo do Bagdada, med tem ko si je Anglija zagotovila pravico izgraditve

železniške proge od Bagdada do Basre. Do izruha svetovne vojne so dogradili 600 km bagdadske železnice, medtem ko je bilo treba še zgraditi 800 km proge v severni Mezopotamiji z najtežjimi objekti, zlasti z velikim mostom preko Evfrata in tuneli skozi Armenski Taurus. Največja teh tunelov so dogradili v teku svetovne vojne.

Po svetovni vojni je na tej progi vozil tako zvan Taurus-ekspres, ki je vozil do Nusajbina nedelež od irške meje. Z druge strani pa so pričeli graditi železnico iz Bagdada proti severu. V času svetovne vojne je bila dograjena proga Bagdad—Mosul, kmalu za tem pa so Angliji pričeli graditi progo iz Bagdada proti jugu v smeri na Basro.

Po svetovni vojni je francoska mandat-ska oblast v Siriji dogradila podaljšek proge od Nusajbina do irške meje, s čimer so pokazali svoje veliko zanimanje za naftina polja vzhodno od Musula v severnem kotu Iraka nedelež od sirjske meje. Kmalu pa so Angliji zgradili posebno železniško zvezo od Bagdada do Kerkuka, kjer je središče mosulskih naftnih polj.

Po svetovni vojni se je zanimanje za zgraditve bagdadske železnice precej ohladilo. Anglija je bila predvsem zainteresirana, da dobi Irak zvezo z Indijskim oceanom in Sredozemskim morjem preko Transjordanije in Palestine. Za prevoz nafte sta bila zgrajena tudi dva cevovoda do Haife in Tripolisa. Leta 1936. je iraška vlada sklenila z Anglijo sporazum, po katerem je Anglija odkupila od Iraka vse železniške proge na iraškem teritoriju, naslednje leto pa je dala na razpolago posojilo v višini 1 milijona funtov za dograditev zadnjega dela bagdadske železnice. Ta poslednji del proge od Musula do sirjske meje je bil šele lani jeseni dograjen in izročen prometu in šele od tega trenutka obstoja neprekinjena železniška zveza od Basre v Perzijskem zalivu, preko Bagdada, Musula, severnega dela Sirije in Male Azije do Bospora in od tod v Evropo.

Gospodarske vesti

— Oskrba Italije z rumunsko nafto. Po zasedbi Grčije je pričakovati, da se bo bistveno zboljšala oskrba Italije in Nemčije z rumunsko nafto in njenimi derivati, ker je zopet dana možnost uporabiti morskot pot za prevoz. Doslej je šla rumunska nafta najprej po Dunavu, potem pa po železnici v Italijo. Vendar je možnost takega prevoza omejena in je tudi prevoz počasen in drag. V bodoče se bo lahko prevažala rumunska ali ruska nafta iz Črnega morja skozi Egejsko morje in skozi Korintski kanal v Jadransko morje do italijanskih luk, ker se smatra, da na tej poti angleška mornarica ne more resno ogroziti prevoza. S tem se bo oskrba v Italijo in tudi v Nemčijo z mineralnim oljem bistveno zboljšala.

— Iz italijanske železarske industrije. Iz Rima poročajo, da bo italijanska železarna in jeklarina SIAG zvišala svojo glavnico na 200 na 500 milijonov lir. Podjetje SIAG spada med štiri največja železarska podjetja v Italiji ter pripada skupaj z ostalimi tremi podjetji (Ilva, Terni in Dalmine) finančni družbi »Finsider«, ki je zopet ustanova državnega instituta za industrijsko obnovo IRI.

— Likvidacija zagrebskega Suzorja. Hrvatska vlada je izdala vrsto ukrepov, ki urejajo socialna vprašanja. Predvsem je izdala uredbi, ki določa, da se likvidira Osvobodni urad za zavarovanje delavcev in da se ustanovi poseben nosilec delavskega socialnega zavarovanja za Hrvatsko. Z nadaljnjo uredbo se ustanovi posebna privilegirana družba za gradnjo delavskih stanovanj. Glavnica te družbe naj bi se postopno plačala do višine 600 milijonov din. — Glede na preiskave, ki so bile izvršene pri raznih zavarovalnicah pri čemer so bile ugotovljene spekulativne transakcije, ki se ne dajo zagovarjati z rednim poslovanjem, je hrvatska vlada do zaključka preiskav in postavitve novega zavarovalnega statuta za kratek čas ustavila poslovanje zavarovalnic.

— Prevzem in likvidacija denarnih zavodov v Mariboru. Graška »Tagespost« poroča, da bo število denarnih zavodov v Mariboru in na Spodnjem Stajerskem zmanjšano. Mariborske podružnice »Prve hrvatske štedionice, Ljubljanske kreditne banke, Zadrzne gospodarske banke in Jugoslovanske udružene banke bodo likvidirale. Likvidacijo podružnic Prve hrvatske štedionice in Zadrzne gospodarske banke bo izvedla dunajska Länderbanka. Likvidacijo podružnic Ljubljanske kreditne banke in Jugoslovanske udružene banke pa dunajska banka Kreditanstalt — Bankverein. V prostorih Prve hrvatske

štedionice je že pričela poslovati nova podružnica »Länderbanke«. V hiši Ljubljanske kreditne banke pa je pričela poslovati podružnica »Kreditanstalt-Bankverein«, ki je ustanovila tudi podružnice v Celju in Kranju za ekspozituro na Bledu. — Izmed posojilnic bodo poslovale v okviru organizacije graške »Volksbank« tri posojilnice, in sicer: Mariborski kreditni zavod, Hranilno in posojilno društvo v Celju, in Ptujsko predjudno društvo. — Od hranilnic bo likvidirala Hranilnica dravske banovine v Mariboru. V likvidacijo sta prišli tudi podružnica Celjske posojilnice v Mariboru in Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru. Mestna hranilnica v Mariboru pa bo nadalje poslovala.

— Zaposlitev vojnih ujetnikov iz jugovzhodnih držav v Nemčiji. Po navodilih državnega maršala Göringa bodo vojni ujetniki iz jugovzhodnih držav v celoti zaposleni v nemškem kmetijstvu. Ujetniki, ki so po poklicu kvalificirani strokovni delavci kovinske in rudarske stroke, bodo po končanih poljskih delih zaposleni v svojih strokah, ostali ujetniki — kvalificirani delavci pa pozneje po potrebi.

— Nemško-turške kompenzacijske kupčije. Med Turčijo in nemškimi tvrdkami so bile te dni sklenjene obsežne kompenzacijske kupčije v skupni vrednosti 30 milijonov mark. Turčija bo Nemčiji dobavila za 20 milijonov mark tobaka v kompenzacijo za nemške dobave industrijskih izdelkov. Nadalje bo Nemčija dobavila Turčiji kemične proizvode in papir v kompenzacijo za bolgarske dobave krmil, surovih kož, oljivnega olja in fig. S temi kompenzacijskimi dobavami se bo obseg blagovnega prometa med obema državama, ki znaša v kliringu okrog 42 milijonov mark, znatno povečal.

Demanti o begu

francoskih letal iz Sirije

Beirut, 26. maja. s. Visoki komisariat francoske Sirije zavrača kot neresnično vest, ki jo je razširila de Gaulleova propaganda, po kateri je eskadrila francoskih letal preletela iz Sirije v Palestino ter se javila na razpolago Angležem. Resnica je ta, da ni niti ene francoske letalo iz Sirije poletelo v Palestino. Vesta ima samo tendenčen namen brez vsake stvarne podlage.

Silni požari v Londonu

Lizbona, 24. maja. rs. Uradna britanska agencija poroča, da je bilo v eni sami noči »zbrizganov na požare v Londonu 540 milijonov v litrov vode. Očitno je tisto noč divjalo v angleški prestolnici mnogo velikih požarov.

Hrvatski ministri o novem redu ki ga uvaja poglavnik Ante Pavelić

Zagreb, 26. maja. s. Hrvatski vodilni politiki so imeli zadnje dneve shode po deželi ter so v svojih govorih poslušalcem orisali sedanji položaj in naloge mlade hrvatske države. Minister za bogocastje in javno prosveto dr. Mile Budak je imel shod v Ivanju, ki se ga je udeležil tudi minister za šume in rudnike. Razložila sta zborovalcem velike zasluge, ki jih ima pri ustanovitvi svobodne Hrvatske poglavnik Pavelić.

Minister Budak je dejal, da je tisočletni sen Hrvatov postal resnica in da je danes hrvatska domovina svobodna ter neodvisna. Za ta uspeh gre hvala poglavniku, ki je s svojimi zvezami s hrvatskimi zavazniki priobril svobodo, dočim toliko hvaljenje demokracije Hrvatom niso mogli dati druga kakor zlo. Preko hrvatskega ozemlja so na pohodu vojske, toda te čete niso vojske osvajačev in plenilcev, marveč čete prijateljev in zavaznikov. Vlada poziva vse prave hrvatske domoljube k sodelovanju, da se doseže čim večje blagostanje svobodne Hrvatske. Vsakdo naj bo pripravljen, da bo poglavnik lahko resil in izvršil vse težke naloge bodočnosti.

Nato je povzel besedo minister Frković, ki je naglašal težke gospodarske razmere, v katerih se je znašla Hrvatska po porazu. Naša polja, je dejal Frković, so ostala neobdelana zaradi pomanjkanja delovnih sil in naše železnice niso obratovale v redu. Ta položaj se je že v izdatni meri izpremenil na bolje. Hrvatsko gospodarstvo je bilo stoletja v rokah tujcev, danes pa si ga Hrvatje sami urejujejo. Komaj je poglavnik dospel v domovino, je vrnil zemljo z dekretom njenemu pravemu lastniku, namreč hrvatskemu seljaku. Z drugo uredbo je proglasil šume za last hrvatskega naroda in gozdovi odslej ne morejo biti predmet zasebne spekulacije. V rudnikih so rudarji delali samo za koristi veleindustrije, ki je potem kovala orožje proti hrvatskemu narodu. Sedaj se bo po nalogu poglavnika odprla v Varaždinu rudarska šola, iz katere bodo izhajali odlični hrvatski strokovnjaki. Ob koncu svojega govora je Frković dejal, da bodo hrvatska petrolejska polja dajala velike množice goriva, ki bo služilo koristim hrvatskega naroda, kar je zopet posledica sedanje svobode.

»Hrvatski narod« je 25. t. m. objavil zanimiv članek dr. Mladena Lerkovića, tajnika državnega tajnika v zunanjem ministertvu, v katerem pravi, da so Srbi vse storili, da bi zbrisali Hrvatsko z evropskega zemljevida na ta način, da so jo razdelili v toliko banovin in so izgrajevali slerno narodno svobodo. Tedaj je Ante Pavelić organiziral falango ustašev. Mnogi Hrvati so bili nasprotni revolucionarni metodi ustašev in orientaciji k silam osi. Med temi je bil tudi dr. Čaček, ki je bil naklonjen politiki sporazuma s Srbi in je menil, da bi sicer bila Hrvatska usodno obsojena v suženjstvo. Po državnem udaru dne 27. marca se je znašel hrvatski narod na najstrašnejšem razpotju v svoji zgodovini. Odločiti se je moral za Srbijo in za Anglijo ali pa za poglavnika in za silo osi. Prevodnost je hotela, da hrvatsko ljudstvo v svoji jasnovidnosti izbralo pot, ki mu jo je pokazal

poglavnik in tako so mu bile prihranjene grozote vojne z vsemi strašnimi posledicami ter si je prisvojil svobodo in svojo neodvisnost.

★

Draginske doklade delavcem v hrvatski lesni industriji. Z veljavnostjo od 1. maja bodo po sklepu predstavnikov hrvatske lesne industrije vsem delavcem v tej industriji zvišali plačo za 86%. Osnovna plača delavcev bo taka, kakršno so prejimali 31. oktobra 1939. Povišanje pa bo veljalo kot izredna draginska doklada.

Aretacije židov na Hrvatskem. Policijsko ravnanje v Zagrebu je izvršilo strogo preiskavo zaradi razširjanja neresničnih vesti o položaju na Hrvatskem. Ugotovilo je, da so pri tem udeleženci predvsem židje in jih je doslej aretiranih že več kakor 50. Če ne bo konec razširjanja neresničnih vesti, pravijo v Zagrebu, bodo aretacije sledile v še večjem številu.

Neodvisna hrvatska država. Pod tem naslovom je v prvi številki glasila hrvatskega ustavskoga pokreta »Ustaša« napisal svoj prispevek tudi hrvatski poglavnik dr. Ante Pavelić. Iz uvodnika posnemamo nekaj njegovih misli: »Zdaj ko je hrvatski narod dosegel svojo narodno svobodo in državno samostojnost, ne more nihče izven meja hrvatske države razpolagati z njenimi davki in z njenimi sinovi. Neodvisna država Hrvatska ne pripada nikomur več, ampak je le Hrvatska. Ona je premoženje hrvatskega kmečkega naroda. Hrvatski sinovi, ki služijo zdaj svoj vojaški rok, služijo samo hrvatskemu narodu in bodo, kadar bo potrebno, branili le njegovo grudo. Že prvi mesec svojega življenja je pokazala svobodna hrvatska država, da je minil čas praznih in nikoli izpolnjenih obljub, prišel pa je čas dela, skrbi in naporov za hrvatsko vas in za hrvatske domove. Toda to je šele začetek. Bodočnost bo pokazala, da bo vlada neodvisne Hrvatske izpolnila vsa pričakovanja svojega naroda in da bo zanj dosegla kar največje blagostanje. V sedanjem trenutku je najvažnejša naša obljuba, da bo hrvatski narod v svoji neodvisni državi sam svoj gospodar in bo sam dočel svoj usodo. Državna oblastva bodo služila samo interesom hrvatskega kmečkega naroda.«

Hrvatska mladina in »delovna služba«. Hrvatski vojskovodja Slavko Kvaternik je uredniku tednika za politična, gospodarska in kulturna vprašanja »Za dom« poveljal nekaj smernic o vzgoji hrvatske mladine in o organizaciji hrvatske armade. Vojskovodja Kvaternik je poudaril, da bo moral vsak mladi Hrvat v bodoče leto dni služiti v delovni službi, da bo tako iz lastne izkušnje spoznal delo kot edino pravilno merilo življenja. Delovna služba bo podrejena vojaškemu poveljstvu. Po prestanem letu v delovni službi bodo mladenci morali služiti v redni vojski in sicer dve leti, v nekaterih strokah pa celo 3 do 5 let. Če bo hotel kdo dobiti državno službo, se bo moral izkazati z odsluženim rokom v delovni službi in v redni vojski.

Aretacije ravnatelja Narodne banke. V Mostaru je bil aretirani ravnatelj podružnice Narodne banke, po rodu Srb. Obtožen je, da je odnesel in skril 9600 kg zlata iz bančne zakladnice.

Obnovite naročnino!

Voini dnevi na Hrvatskem

Mesec dni smo že bili na vežbi v Sisku, čistili kasarne in obširna dvorišča za njimi, eksercerali na obalah Kolpe in Save in ob njunem sotočju ter napeto zasledovali razvoj dogodkov na Balkanu in drugod. Poslabšanje mednarodnega položaja bivše Jugoslavije se je v drugi polovici marca vsak dan bolj čutilo tudi v življenju v kasarni. Polk, ki se je formalno na novo v prvih dneh marca, ni odhajal več na oddaljenaja vežbališča, marveč smo imeli vaje le pred samo kasarno na obali Kolpe, ali pa kar na dvorišču kasarne. Moštvo je prešlo takoj vso bojno opremo in po kakem tednu formiranja smo bili za silo pripravljeni za pokret. Le municije nismo dobili, tudi mitraljeze čete ne, kar se je kasneje v tudi mitraljez urah na meji izkazalo kot nepopravljiva napaka.

Ze pet dni pred državnim udarom dne 27. marca smo bili v strogi pripravljenosti. Oficirji smo morali spati vsi brez izjeme v kasarnah, po ena četa je bila vsak dan nepretrgoma pod orožjem, municije pa tudi sedaj še nismo prejeli... Prvega aprila je v toku noči en bataljon odšel nekam v okolico Beograda, vedeli smo, da bomo kmalu tudi mi zapustili Sisek. Res smo že takoj naslednji dan zapustili kasarno in odšli v okolico mesta v gozdove bivakirati. Ker pa je nagajalo vreme, smo po dveh dneh bivakiranja razporedili čete po vaseh v okolici Siska in čakali nadaljnjih zapovedi.

Dni v bivaku nismo prebili pri svoji četi, marveč so me za nekaj dni dodeli k novemu polku, ki se je začel formirati v začetku aprila. Dočim je aktiviranje našega polka pred mesecem dni potekalo še dokaj v redu in hitro, je potekalo sedaj aktiviranje novega polka mnogo počasneje radi istovrstnega velikega navala obveznikov in pa ker smo morali izpolnjevati vse one formalnosti in podpisovati za vsak trak pri čevljih reverz za reverzom, kakor da bi bili še v mirovdobnem stanju. Mnogi vojaki so po nekaj dni pohajali po mestu, ker ni nihče vedel, kje se morajo prijaviti, ker so bila zbirališča raztresena po vsej okolici Siska, obvezniki pa so vsi navreli v kasarno, kakor prejšnja leta, ko so bili pozvani na redne vaje.

Ko so bili enkrat po večini že razporejeni po svojih enicah v okolici mesta, se je izkazalo, da šepa aprovizacija. Glavno težavo je predstavljalo pomanjkanje prevoznih sredstev. Konjev je bilo mnogo, voz je že primanjlovalo, tovorni avtomobili so pa bili za vse neštete večje enice raztresene v okolici mesta, samo 4 na razpolago. Za te se je vsako jutro razvila med oficirji-komisarji za prehrano prav borba, za katero edino dobro vozilo. Oni, ki so jih dobili, so se v redu lahko skuhali kosilo in večerjo, ostali pa, ki so morali z navadnimi vozovi voziti hrano za vojake v do 10 km oddaljene vasi do svojih enic, pa so mogli komaj enkrat na dan skuhati toplo jed za vojake. Tudi delitev provianta in intendantskem skladišču se je vsrila neverjetno pomanjka. Dasi je bilo vpolkarnih nad 12 oficirjev te stroke, je delil hrano le en rezervist, ki je vsem razdelil vse, kar jim je pripadlo, komaj do polnočnega, ostali častniki so pa posedali brezdelno po pisarnah... Vse to so bila naša prava razočaranja in v srca se je naselila skrb, da-li se ne podajamo premalo pripravljeni v usodno avanturo.

Marš proti meji

Na Četno nedeljo sem bil že zopet pri svoji četi. Našel sem pa komaj slabo polovico vojakov v četi, vsi ostali so odšli preko nedelje domov. Moštvo je bilo iz bosanske krajine ob Uni in iz okolice Petrinje ter so izrabili poslednjo priliko, da se poslove od domov. Ne nekaj dni prej so namreč zvedeli, da v nedeljo zvečer krenemo na madžarsko mejo. Bili so tudi res skoro vsi zbrani zvečer, ko je prišlo povelje za pohod. Te nedelje nismo še prav vedeli, kaj se dogaja. Časopisov ni bilo, radia v vasi ni bilo, govorilo se je o vojni z Nemčijo, bombardiranju Beograda, točnega pa nihče ni vedel. Tako smo krenili ob polnoči skozi Sisek in preko Save proti severu, ne vedoč z gotovostjo, da je država že v vojnem stanju. Predstavljali smo si, da gremo le na položaje na meji, kakor l. 1939 jeseni, da pa do česa resnejšega ne bo prišlo.

Potek marša bi nas v tem mogel samo še potrditi, da nismo od nekega vojaka, ki se je naslednjega dne vrnil v četu iz Beograda, kjer je doživel vse grozote bombardiranja, zvedeli žalostno resnico o razpadu prestolnice. Tem bolj nas je zato presenetil počasni način našega pohoda. Prvo noč smo pustili za seboj komaj kakih 15 kilometrov in se oddaljili od Siska le deset kilometrov. Drugo noč smo enako napravili komaj dobrih 15 km in se ustavili, čim smo prišli na cesto Zagreb-Beograd. Tu nas je zajel pravi snežni metej in mesto na določenem mestu za bivak, se je cel polk razmestil brez kake zapovedi od zgoraj po vaseh ob cesti na daljini kakih deset kilometrov. Drugi dan je trajalo pol dneva, da so se vse čete zopet zbrale in uredile. Popoldne tega dne — bil je torej v Velikem tednu — smo v hitrem maršu odšli do Kutine, kjer smo se nato do polnoči vkrcavali na vlak, ki bi nas imel odpeljati proti severu. Cela kompozicija pa je obstajala iz samih odprtih tovornih vagonov, v katere premočeni in premraženi vojaki niso hoteli iti. Z veliko muko in zamudno smo končno dobili nekaj zaprtih vagonov, osebnih in tovornih, v katere smo strpali moštvo, dočim so v odprtih ostali konji in oprema.

Na meji

Na Veliko sredo popoldne se je vlak ustavil po počasni celonočni vožnji na postaji Plivnica, kakih 10 km pred Dugim selom. Tu smo izstopili, se takoj razvrstili v gozdu nad postajo in tu šele smo zvedeli, da so Nemci že v Virovitici in Dugim selu ter da se nahaja borbena črta komaj nekaj kilometrov pred nami. Ni pa bilo slišati, da bi se pred nami vršile kakšne borbe.

Čim smo se izkrcali iz vlaka, so nas trumoma obstopili civilni prostovoljci in zahtevali, da jim preskrbimo orožje, damo municijo ter jih uvrstimo v svoje vrste. Samo našemu bataljonu se jih je priključilo kakih 300. Bili so to kolonisti-Srbi, ki so prejeli zemljo ob meji in so jo takoj prvi dan vojne izgubili. Od njih smo dobili tudi prve informacije, kaj se pred nami dogaja in kaj se je prve tri dni vojne na tem odseku zgodilo.

Nasprotnik je zasedel Virovitico in Dugo selo ter prešel Dravo že v ponedeljek, ker mu hrvatska polka iz bjelovarskega vojaškega okrožja, 42. in 108., nista nudila nobenega resnejšega odpora, dočim so granatirali branili mejo, dokler so mogli sprito svoje maloštevilnosti. Zeleniški most preko Drave so niši razrušili, neposkodovali pa je ostal radi sabažne most za cestni promet. Preko njega so dospeli tudi prve motorizirane enice v Virovitico in Dugo selo ter tako zasedle naš teritorij kakih 20 km globoko od državne meje. Navedena polka sta se nato zaustavila in utrdila na obronkih slavonskih gričev, ki se spuščajo v Podravino ter tu čakala ojačenja, nasprotnik pa je ždel v zasednih dveh mestih in tudi najbrže dovažal novih sil. Po informacijah, ki smo jih prejeli ob svojem prihodu na Plivnico, so bili v Dugem selu vsa 3 tanki, tujih čet pa sploh še ni bilo, marveč so vladale v mestih domače, Nemcem prijazne skupine, in zbirale sile za obrambo proti nam.

Na podlagi teh podatkov bi moral naš bataljon še popoldne istega dne, ko smo dospeli do Plivnice, do večera zavzeti Dugo selo, naslednje jutro pa pregnati nasprotnika iz Virovitice in ga vreči preko Drave ter očistiti vse zasedeno ozemlje na tem odseku fronte. Tako se je glasilo povelje komandanta polka, ki je z izvršitvijo naloge poveril naš bataljon. Povzpeli smo se z omenjenima dvema višjimi oficirjema na vzvišen položaj, da pregledamo zemljišče in napravimo načrt za napad. Dugo selo se je belilo tik pod nami, Virovitica je bila skrita za obronki na levi strani, v daljavi se je videl svetel pas Drave. Vse do tja se je razprostirala nezastrita ravnica, le tu pa tam po je sekal kake nasip ali jarek ter železnica.

Zadana naloga bi bila izvedljiva, če bi bila predpostavka o sovražnikovi silah pravilna; vendar so sprito ravnanje in odkritega zemljišča tudi 3 nasprotnikovi tanki predstavljali za nas prepreko, ki je ni bilo omaloževati. Niso nam namreč dodeli nobenega oddelka protitankovskih topov, ker ti na položaj še niso prispeli. Borbo proti njim bi morali sprejeti mitraljejski vod, razporejeni na točkah, kjer bi se verjetno tanki gibali proti nam. Tu pa je prišel komandir mitraljejske čete z ugovorom, preko katerega ni bilo mogoče iti, da namreč še nima naznanjene municije, ki jo je šele popoldne prejel, v zadostnih količinah na tekočih trahih (rednikih), da potrebuje za to še najmanj 6 ur časa, z eno besedo, da on takoj v borbo ne more stopiti. Na podlagi tega je bil nato napad odložen za zgodnje jutranje ure.

Ko smo se vračali z opazovalnice k svojim enicam, sem svojega komandirja opozoril na podobnost našega položaja s položajem na Meusi pred letom 1914, ko so Nemci začeli ofenzivo proti Belgiji in Franciji. Tudi tam je ostal en sam most neposkodoval in tega so Nemci temeljito izrabili in na tem odseku izvršili prodor, ki so ga potem tako razširili, da so odrezali severno armado od Francije. Izrazil sem sumnjo, da se pri nas pripravlja nekaj podobnega in bojazen, da predstojniki podcenjujejo resnost položaja in nasprotnikovo udarnost.

V toku noči so v štabu res prejeli vesti, da so pred nami močnejše nasprotnikove motorizirane enice in so nato sklenili, da ne bomo mi prešli v napad, marveč čakali na nasprotnika in ga zaustavili ter nato

vrgli nazaj... Naš bataljon je bil odrejen v rezervu 42. polku, ki je prebil noč v svojih utrjenih položajih, dočim smo mi prenočevali kakih 500 m za njim, natrpani v neki opušteni opekarni. Še v toku noči smo se morali prepričati, kako dobro je obveščen nasprotnik o našem gibanju in to iz naših vrst ali onih pred nami. Okrog polnoči je namreč začela nemška artiljerija nenadoma obstreljevati naš opekarno, kjer smo prenočevali. Hitro smo jo zapustili in se zatekli v gozd za obronkom, na čigar drugi strani se je že razprostirala naša prva linija. Zvedeli smo, da so odkrili nekega podčastnika, ki je z lučjo dajal signale nasproti strani o našem prenočišču. Peta kolona je bila na delu v sami naši sredini, dočim pravih protikupev proti nji ni bilo. Bilo je za nje tudi že prepozno.

Poslednja pot prof. Slavka Osterca Do groba ga je spremljala ogromna množica občinstva

Ljubljana, 26. maja. Ob ogromni udeležbi občinstva, ki je izpričala, kako priljubljen je bil pokojnik v vsej naši javnosti, smo večerj spremljali pozeenske ostanke skladatelja prof. Slavka Osterca k poslednjemu počitku. Dan je bil izredno lep, ko so se od vseh strani zgrinjale množice okrog kapele sv. Petra na Zalah. Ob 16. so trije duhovniki opravili prve pogrebne obrede, nato pa so pevec Akademskoga pevskega zbora in Glasbene Maticice pod vodstvom dirigenta Marolta zapeli globoko občuteno »Človek glej. H krsti je pristopil rektor Glasbene akademije prof. Trost in se v kratkem nagovoru v imenu akademije, proforskega zbora srednje glasbene šole in organizacije

Čiro Sadar *

Kakor smo že poročali na kratko, so prejšnji ponedeljek položili v Celju k večnemu počitku Čiro Sadarja, tajnika celjske Mestne hranilnice.

Nepričakovano je odšel od nas, on, ki je bil poln vere in zrl z upanjem v bodočnost. Za njim bo ostal tople spomin med njegovimi prijatelji in znanci, a tudi med vsemi onimi, ki so se aktivno ali pasivno udeleževali v javnem življenju Celja od prejšnjega dne. — Pokojnik je nastopil v Celju službo bančnega uradnika kmalu po prevratu, a od leta 1925 dalje je vodil blaginjske in nazadnje tajniške posle Mestne hranilnice. Tu je z vso vestnostjo in pravičnostjo pomagal najširšemu krogu.

Poleg poklicnega je bil pokojnik Čiro našel dosti časa za javno delo, ki se mu je predal posebno na gledališkem polju, kjer je dolgo časa skrbel za delovanje Dramatičnega društva, a ko je to prenehalo s samostojnimi predstavami, je od leta 1930 do 1935 skrbel za redno gostovanje ljubljanskega Narodnega gledališča v Celju. V tej dobi so pokazali ljubljanci v Celju najboljše predstave svojega repertoarja in ta gostovanja so zapustila v Celjanih najlepše spomine in neizbrisne vtise. Tudi mariborsko gledališče je v tem času obiskovalo Celje. S prehodom Mestnega gledališča v upravo mestne občine se je delo pokojnega Sadarja v tej smeri prekinilo, kar je bilo z ozirom na izkušnje, ki si jih je kot vnet gledališki delavec pridobil, stvari le v škodo.

A ne samo gledališču, kateremu je še nadalje ostal zvest in pomagal svoji gospe soprog, ki je kot režiserka vodila skoraj vse dijaške uprizoritve v Celju, tudi drugim kulturnim in javnim prireditvam je pokojnik nudil vso pomoč in jim pripomogel k uspehu. Naj navedemo tu le uspehe Celjskega kulturnega tedna v prireditvah 1933, 1939 in 1940, kjer je njegovo delo kot blaginjski in organizatorji našlo tudi popoln finančni uspeh. Z delovanjem pri Jadranski straži v Celju, ki naj bi lansko leto slavila svojo 15letnico je skrbel, da je moglo društvo vsako leto podpreti letovanje celjske mladine vseh šol na morju. In še mnogokje ni nikoli odšel svoje pomoči in z vso vsemno deloval v telovadnici in drugem sokolskem delu ter v organizaciji rezervnih oficirjev.

Še prav posebno pa ga je zanimalo delo za splošno in razvoj letalstva. Kot letalski častnik je visoko cenil pomen letalstva in za to skrbel za razmah in procvit celjskega Aerokluba. V tem svojstvu je bil še pred izbruhom vojne vpoklican in je tako prejel grozote težkega, čeprav kratkotrajnega spopada. Vrnil se je domov težko prizadet.

Sin ljubljanskega polja, ki je preživel svoja mlada leta v sončni Vipavski dolini, dovršil gimnazijo v Ljubljani, a deloval v belem Celju, spi danes svoj zadnji večni sen v domači celjski zemlji. Naj mu bo lahka zemlja! Njegov spomin nam bodi vsem, ki smo z njim delovali in za katere je delal, svetel in nepozaben!

Noč smo prebili ob tabornih ognjih. Vojaki so tudi v toku noči po 36 urah spet prešli toplo hrano in kruh. Morala je bila v vrstah našega moštva razmeroma na visoki stopnji. Bili so to Bosanci, »Kordunaš« iz Bosanske Krajine, pripravljeni braniti svojo zemljo. Večinoma so bili že leta 1939. tu na manevrih. Utrjene položaje, ki so bili v rokah nasprotnika, so takrat sami gradili 6 tednov. Tako so dobro poznali teren in razmere in se jezili, da nas niso prej poslali iz Siska, češ da oni ne bi pustili tega, kar so sami zgradili, tako hitro iz rok. Nas oficirje so stalno nadlegovali z vprašanji, zakaj se ne dele sredstva za borbo proti tankom, o katerih smo jih eel mesec teoretsko podrobno poučevali. Sedaj smo pa dobili vsak samo po 5 defenzivnih bomb jaječaste oblike. Krstili smo jih za »pirhe«, ki nam jih je naklonil letošnji Veliki teden. Nismo jim mogli ustreči, ker ta sredstva enostavno niso prišla z našo bojno komoro in smo bili navezani le na to, kar smo imeli: navadno strelno municijo.

da počimo lepoto in blagostanje materinega jezika? Ali bi izpričal kaj prida duha in smisla za poezijo, kdor bi se bal, da zna — magari vse — doktor Prešernove »Poezije na pamet? Ali bi lahko napravil dober vtis v dostojni družbi, kdor bi se širokoustil, da je z inženjer Gromovo družino v najboljših stikih in da je gospa direktor Smukova njegova stara prijateljica? — Če hočeš sklanjati ime doktor Krek, prijatelj, moraš sklanjati pač obe besedi hkrati, in ker je tvorba »doktor Krekov« nesmisel, bi jo bilo treba pač nadomestiti z obliko »doktorja Kreka« (gospodinska šola).

Pa vrednost naroda se ne meri na valje, zato je nesmiseln in smešen ves ta hrust in truš z naslavi, ki jih tako brez mere sipljemo okrog, čeprav se takšno govorjenje in pisanje upira duhu našega jezika. Preserna so njegovi sodobniki ogovarjali z »gospod doktor«, ker so ga pač poznali kot »advokata, niso pa poznali v njem pesnika, katerega veličina bo obveljala vekomaj. To dobro vemo, da vrednost ustvarjajočega duha ni vezana ne na diplomno ne na akademski naslov, zato pa si »rodovna« pomni imena velikih ljudi tako, kakor jim jih je mati dala na pot.

Najbolj zorna pa naj tista reč z gospo direktor Smukovo. pa naj je gospa Smukova sama direktor ali pa je direktor le njen soprog. Mnoge žene si dandanes s študijem pridobe diplome in položaje — znanke imam, ki so doktor, profesor, inženjer, komisar. Borba za enakopravnost jim brani, da bi si dale požensčiti svoje naslove — a lepo vas prosim, kaj naj človek počne z gospo profesorjem, z gospo inženjerjem in podobnimi nazivi? Lepota in jasna izrazitost jezika sta brez dvoma istovestni, a če bomo na tak način stregli ženskim muham, pojdeti lepota in jasnost k vragu.

Gorje pa nam, kadar gospa direktor Smukova ni sama direktor, temveč je direktor samo njen soprog. Gospa direktor Smukova sem, gospa direktor Smukova tja. — Ljudem, ki imajo veselje do tehkih reči, bi bilo treba pač s pametno besedo dopovedati, da takšno naslavljanje kaže samo pomanjkanje čkusa in duha. In če dobra beseda nič ne zaleže, je treba poklicati paragraf na pomoč. Pravila, ki jih odreja slovnica, so namreč pisani zekoni, ki jih nihče ne sme kršiti brez kazni.

Granata v otroških rokah

»Jutro« je zednjči poročalo o smrtni nesreči, ki se je nedavno primerila pri Devici Mariji v Polju. Mehen šolarček je našel neke rečno granato, in ko se je igral z njo, mu je eksplodirala v roki in ga strahotno razmesnila. — Podobne nesreče so danes zelo pogoste, kar ni nič čudnega, saj se je na našem ozemlju odigralo veliko, usodno poglavitje sedanje svetovne vojne in umikajoča se jugoslovanska vojska je na vseh koncih in krajih odrgla velike količine orožja in streliva. Čeprav listi dan za dnem pišejo o teh rečeh, je med prebivalstvom še zmeraj veliko lahkomišelnih neprevižnosti, da se žrtve vrste brez konca in kraja.

Največ nesreče se zgodi, razume se, med mladino. Nje same ne moremo klicati na odgovor, pač pa bi bila dolžnost vseh odraslih, da jo o pravem času posvare. Stariši bi vsakega morali posvetiti stvari nekaj več pozornosti in skrbi. Vsaka nezgoda te vrste, o kateri poročajo listi, naj bi jim bile za priliko, da svoje male opozore na nevarnost, ki ždi na vseh koncih in krajih. Prav tako bi pripravili učiteljem, naj bi čim večkrat vpelili v pouk navodila, kako naj se mladina zadržuje, kadar in kjer koli nasteti na orožje in strelivo, in naj ne bi nehali opozarjati otrok, da si nikoli ne smejo dati čepka s sumljivimi igračkami. Tudi duhovniki bi lahko z lece napravili mnogo dobrega v tem smislu.

O šolarčku, ki se je smrtno ponesrečil pri Devici Mariji v Polju, so ljudje pripovedovali, da je nevarno igračko, ki mu je potem tako strahotno ugrabila življenje, že zjutraj prinesel v šolo ter jo je kazal nekaterim tovarišem. Kakor pripovedujejo, jo je že v šoli skušal odpreti, pa »brez uspeha«. Kako grozotno razdejaje bila bil povzročila granata, če bi se bila že takrat razpočila! Takšna igra, kakor kaže ta primer, je ogroža samo življenja področja, temveč je zmeraj nevarna vsej okolici. Zato mora biti obramba pred nesrečami z zavrnjenim orožjem in strelivom naloga vse naše skupnosti. Resnoba in skrb, s katero moramo obravnavati take zedeve, sta posvečeni varstvu najdražjega, kar nered premore — varstvo mladine.

Kakor si moramo z vso pozornostjo prizadevati, da otroci streliva ne dobe v roke, pa moramo biti tudi skrajno previdni pri izvajanju varnostnih ukrepov. Kadar koli najdeš sumljiv predmet, ga nikar ne jemlj v roke, niti ga ne odnašaj, niti ga ne premetuj. Poskrbi najprej za stražo in obvesti o najbližnji oblasti, občini ali karabinersko postajo.

Iz italijanske zgodovine

Fašistična diplomacija na delu

Fašistična Italija je v toku dveh desetletij mnogo prispevala k reševanju velikih evropskih vprašanj in se trudila, da se ustvari nov red in zagotov mir, ki je bil po svetovni vojni venomer ogrožen. Leta 1925 je Italija skupno z Anglijo v Londonu učvrstila francosko-nemške in belgijsko-nemške odnose. Pri tem, ko je lo-karnski pakt zagotovil Franciji varnost njene meje na Reni, je omogočil Nemčiji, da je začela razvijati politiko, ki je odstranjevala posledice versailleske mirovne pogodbe. Mussolini si je bil kmalu na jasnem o tem, da je nevarno ovirati posamezne velike in tudi male države v njihovem razvoju in v borbi za obstanek, kajti slej ali prej se utegne pokazati nasprotni učinek. Zato si je bilo treba po takratnem stanju v Evropi napraviti docela jasno sliko.

Italijanska politika je močno podprla države, ki so bile v svetovni vojni premagane. Začela se je zavzemati za omejevanje reparacij in za ponovno oboroževanje premaganih držav. Italijanska vlada se je odpravljala reparacijam, ki so ji pritilele od strani Avstrije in Madžarske in je postala zagovornica »brisanja z goba«. Vendar je dal Mussolini leta 1922, predložit londonski in naslednje leto tudi pariški konferenci načrt, v katerem se je ostalo priznalo načelo medsebojne odvisnosti v

pogledu dolgov in reparacij. Za ureditev italijanskih dolgov je sklenil 14. novembra 1925 z Zedinjenimi državami in dne 27. januarja 1926 se z Veliko Britanijo posebno pogodbo. Čim pa je Mussolinijeva »goba« na lozanski konferenci v juniju in juliju 1932 začela brisati reparacijsko breme, je Italija prenehala z ostalimi dolžniki plačevati dolgove, potem ko je po zgledu Anglije simbolično odplačala Zedinjenim državam nekaj polletnih obrokov. Zedinjene države so morale uvideti, da je s črtanjem reparacij nastal nov položaj, s katerim so se morale počasi sprizniti.

Tudi vprašanje razorožitve je načela Italija z ostrim realizmom. Dne 5. junija 1923 je o tem govoril Mussolini v senatu in je postavil naslednje dve osnovni točki: Italija mora biti v pogledu oboroženosti enakovredna z najbolje oboroženo silo na evropski celini; razorožitev pa naj še do kolikor mogoče najnižje mere. Delo komisije, ki je pripravljala razorožitveno konferenco, ki je potekala v dolgotrajnih razmotrivanjih načrtov, ki so si medsebojno hudo nasprotovali. In tako se je kmalu izkazalo, da ni mogoče doseči sloge. Dne 2. februarja 1932 je bila sklicana splošna razorožitvena konferenca. Za glavno točko dnevnega reda je bila napovedana ponovna oborožitev Nemčije. Že oktobra 1931 je Mussolini v Neaplju opozoril: »Mar lahko

rečemo, da vlada enaka pravica med narodi, če so na eni strani oboroženi do zoba, na drugi pa so države brez orožja?« Decembra nato je predlagal, naj se ustvari v okrilju razorožitvene konference medsebojno zaupanje, dočim naj se »premirje v oboroževanju«. Njegov predlog je bil soglasno sprejet. Sodelovanje Italije pri reševanju razorožitve se je izkazalo tudi v poteku konference, ko je Italija protestirala proti Franciji in njenemu izmikavanju, oziroma spritju njenih zahtev po čim večji lastni oborožitvi. Dne 11. decembra 1932 je italijanska delegacija doslegla, da je bila Nemčiji in ostalim razoroženim državam priznana enaka pravica kakor drugim. V govorih in člankih, ki jih je objavil v dnevniku »Popolo d'Italia«, Mussolini ni pozabil opozarjati vlade na odgovornost nasproti narodu, katerim vladajo. Ko se mu je zdelo, da je prišel pravi trenutek, je predlagal sklenitev četvernega pakta med Italijo, Anglijo, Francijo in Nemčijo, da bi se nemoteno razmotrivala in rešila velika evropska vprašanja, med njimi zlasti vprašanje razorožitve. Četvrti pakt, sklenjen 7. julija 1933, je bil poslednji pozizkus predsednika italijanske vlade, da bi pomagal vladama Francije in Nemčije premagati nevzdržni položaj. Mussolinijeva politika je hotela zadati smrtni sunek večnim zakulisnim igram, izmikavanjem, podtikanjem in medsebojnemu nezaupanju. Toda razorožitvena konferenca se je razvila, ko je Nemčija 14. oktobra 1933 izjavila, da na konferenci ne bo več sodelovala in da izstopi iz Društva narodov. Bil je sprožen še ta in oni poizkus, da bi se do-

segel miren dogovor. Zaman. Pričela se je velika tekma v oboroževanju.

Nasprotja med velikimi silami so se tako zaostila, da je bolj in bolj bledeela vsaka možnost pomirjenja. Posamezni deli Evrope, ki so pričakovali končnejšave rešitve, so tekmo velesil posebno občutili na svoji koži. Značilno je bilo v tem pogledu razmerje v Podonavju. Avstrija in Madžarska sta se otapali gospodarskih težav, kakor sta vedeli in znali. Propad stare monarhije je bil iz temelja spreminil podonavsko gospodarstvo, nastajala je vedno nova zmeda, izvoz je pešal. Evropske vlade so kajpada poznale stanje v Podonavju in na Balkanu in napravljene je bil ta in oni načrt, da bi se stanje uredilo. Toda interesi so bili mogoče deljeni. Italija se je posebno močno zavzela za Avstrijo in Madžarsko. Po konferenci v Stre-sju septembra 1933 je italijanska vlada temeljito preresetala vprašanja Podonavja in je kmalu nato predložila evropskim vladam poseben načrt, imenovan po Mussoliniju. Mussolini je v svoj načrt sprejel pobude francoskega ministrskega predsednika Tardieua iz leta 1932. Italija in Nemčija naj bi imeli poseben vpliv na podonavsko gospodarstvo. Navetovana je bila sklenitev posebnih pogodb med podonavskima državama z onimi velikimi silami, ki so imele poseben interes na Podonavju. Načrt se je praktično uresničil z »rimskimi protokoli«, ki jih je Mussolini podpisal 17. marca 1934 z avstrijskim kancelarjem Dollfusom in madžarskim ministrskim predsednikom Gömbösom. Protokoli so določali, da »se uveljavijo oni posredni do-

neposredni vzajemni odnosi, ki medsebojno vežejo gospodarstvo teh držav z Italijo.« Posebej so usmerjali politični ozkega sporazumevanja. Dodani so bili še trije protokoli z dne 13. marca 1936, ki so precej blagodejno vplivali na avstrijsko in na madžarsko gospodarstvo. Ko je leta 1938, izgnila Avstrija kot samostojna država, so rimski protokoli ostali v veljavi. V letih 1934 in 1935 je italijanska diplomacija razvila posebno živahno delavnost. Italijanska politika se je trudila, da postane element ravnotežja in reda v mednarodnem svetu, v katerem so se sprožili veliki, usodni dogodki. Italija je bila pripravljena, da priporoče k pomirjenju Evrope. Veliko pozornost je zbudila zlasti pogodba, ki jo je Italija sklenila s Francijo dne 7. januarja 1935. Čim je francoska vlada pokazala pripravljenost, da se ne bo več sovražno zadržala nasproti Italiji, marveč da bo poiskala pot k sporazumu, je Mussolini odprto prišel nasproti. Ta pogodba naj bi bila rešila vsa ona vprašanja, ki so vseh zadnjih petnajst let motila odnose med Italijo in Francijo. Zadeve, ki so se tikale Afrike — italijanske pravice v Tunisu ureditev libijske južne meje kakor tudi meje med Eritrejo in francosko somaljsko obalo — so bile rešene v prid Franciji. Takratni francoski ministrski predsednik in zunanji minister Laval je to priznal v svojem govoru dne 29. decembra 1935 v francoski zbornici. V plačilo za to pa je bil gospod Laval priznal Italiji v tajni klavzuli, ki je bila bistven del omenjene pogodbe, da bi smela Italija svobodno nastopiti v Abešiniji.

Kitajska lokavost

Kitajci znajo delati propagando in vohunski kakor le malokater drugi na svetu, piše šanghajski dopisnik lista »Corriere della Sera«, Vittorio Alessi. Prvi, ki to priznava, so Japonci sami, ki imajo v tem pogledu mnogo posla s Kitajci in ne vedno uspešnega, čeprav so sami zelo spretni propagandisti in vohuni. Kitajec ima pač posebno nadarjenost za stvari, ki se odigravajo v tajstvenosti.

Če doslej po splošnem mnenju, niso bili dobri vojaki in so odhajali na vojno z dežnikom ter ptičjo kletko, imajo druge sposobnosti, ki so morda nižje vrste, a s katerimi se znajo dobro okoriščati. Propagando svojih idej in špijonažo znajo opravljati z največjo spretnostjo. Z besedami se vojne sicer ne dobivajo, a kolikor je uspeh odvisen od njih jim znajo Kitajci iztisniti vso pomoč, ki jo morejo besede dati.

V neki knjigi, ki je izšla pred kratkim,

je nekdo v zvezi s sedanjo vojno med Japonci in Kitajsko zapisal, da je propaganda v vojnem času v obratnem razmerju z vojaškimi močnostmi: tistih, ki se bojujejo.

Cangkajskova vojska se izboljšuje že zaradi samega dejstva, da se bori in vadi. Toda v enaki meri, kakor se izboljšujejo njeni bojovniki, se zmanjšujejo zaradi neprestanih japonskih značnih napadov, blokad in čedalje manjšega dovoza materiala močnosti za njene uspehe. Namesto tega pa narašča kitajska propaganda. Cangkajske izkorišča v tem pogledu vse pripomočke in pomaga mu pri tem njegovi pristaji, ki jih ima po malem povsod, med nameščenci tujih in kitajskih bank, med nameščenci japonskih tvrdk in policisti nankijske vlade, med natakariji v gostlinah in služabnikih v zasebnih hišah, kakor tudi med najintimnejšimi Vangčingvejevimi sodelavci, kakor ima v ostalem tudi ta svoje vohune med

osebami, ki so v neposredni Cangkajskovi bližini.

V propagandnem delu pomagajo Kitajcem tudi posebnosti njihovega jezika. Kakor pri vseh ideogramatskih jezikih more tudi v tem jeziku vsaka »črka« imeti po več pomenov.

Pred nekaj časa je v Vangčingvejevem dnevniku »Dnevne novice iz Srednje Kitajske« izšel oglas nekega zabavišča v Nantavu. Ta oglas so ljudje lahko brali oziroma razumeli v dveh pomenih. V prvem pomenu si lahko bral »Dah Sen, zabavišče«, v drugem pomenu pa »Proč z izdajalcem Vangčingvejem!«

Japonci so z nankinsko policijo izvršili preiskavo, da doženejo, kako je mogel ta oglas v list. Posledica je bila, da so zaprli ravnatelja tistega zabavišča in osebo, ki je oglas pregledala, preden ga je poslala v tiskarno. Ti dve osebi pa nista imeli s pravim krivcem brčkone nobene zveze. Neki Japonec je dejal potem italijanskemu novinarju: »Ta dva moža smo prijeli, ker ni bilo drugače, toda koristilo ni nič in vse, kar bomo storili v tem področju, ne bo nikoli nič koristilo. Kitajci ne bodo več pisali »Proč z izdajalcem Vangčingvejem« v njegovem lastnem listu, uporabili pa bodo kakšen drug list.«

Isti Japonec, ki se je po svoji službi na takšne stvari razumel, je povedal, da so bankovci Kitajcem posebno priljubljen propagandni pripomoček. Za Japonce bi bilo dejansko preveč draga stvar, če bi hotela vzeti iz prometa vse bankovce, ki imajo proti njej naperjene napise. Kitajci pa znajo še druge stvari. Neki možak, ki bi moral sporočiti važno stvar osebi, ki je ni poznal, jo je identificiral z bankovcem za 20 centov. Na tem malem bankovcu je bil prstni odtis, in sicer prstni odtis tiste osebe, ki bi ji moral svojo vest sporočiti. Tako je možak ugotovil, da ima pred seboj pravo osebo, in vse kaže, da to ni bila samo slučajna domisljica, temveč da gre za cel sistem identifikacije, ki ga Kitajci uporabljajo v takšnih primerih. Japonci so prebrani, da prenašajo ljudje na bankovcih, in celo v številnih bankovcih sporočila iz zasedene Kitajske v nezasedeni del ter narobe šifrirane sporočila so Japonci odkrili v majhni jami pod podkovo v kopitu nekega konja. V tej jami je bilo rižovo zrno in na površino tega zrna je bil vohun s čudovito spretnostjo vzhodnjakov zapisal, kar je zapisati hotel. Lahko si mislimo, da ni pripomočka, ki bi preprečil kakšnemu kuliju prehod iz zasedene v nezasedeno Kitajsko: ali narobe z riževim ali grahovim ali kakšnim drugim zrnem v žepu. Vsak človek, ki mu kitajsko-japonske zadeve niso znane, ponese na spredu iz Šanghaja, ne da bi za to vedel na ta način lahko kakšno protijaponsko vest sovražnikom Japonske. Kitajski vohuni znajo takšna sporočila ljudem tako silajno podtikati, da so n. pr. celo japonski stražarji na letališču v Hungai Roadu našli v svojih žepih protijaponske letake, ne da bi vedeli, kako so jim jih podtknili. Tako spretno znajo delovati kitajske tajne družbe.

Al microfono - pri mikrofonu

in un sommergibile italiano — v italijanski podmornici

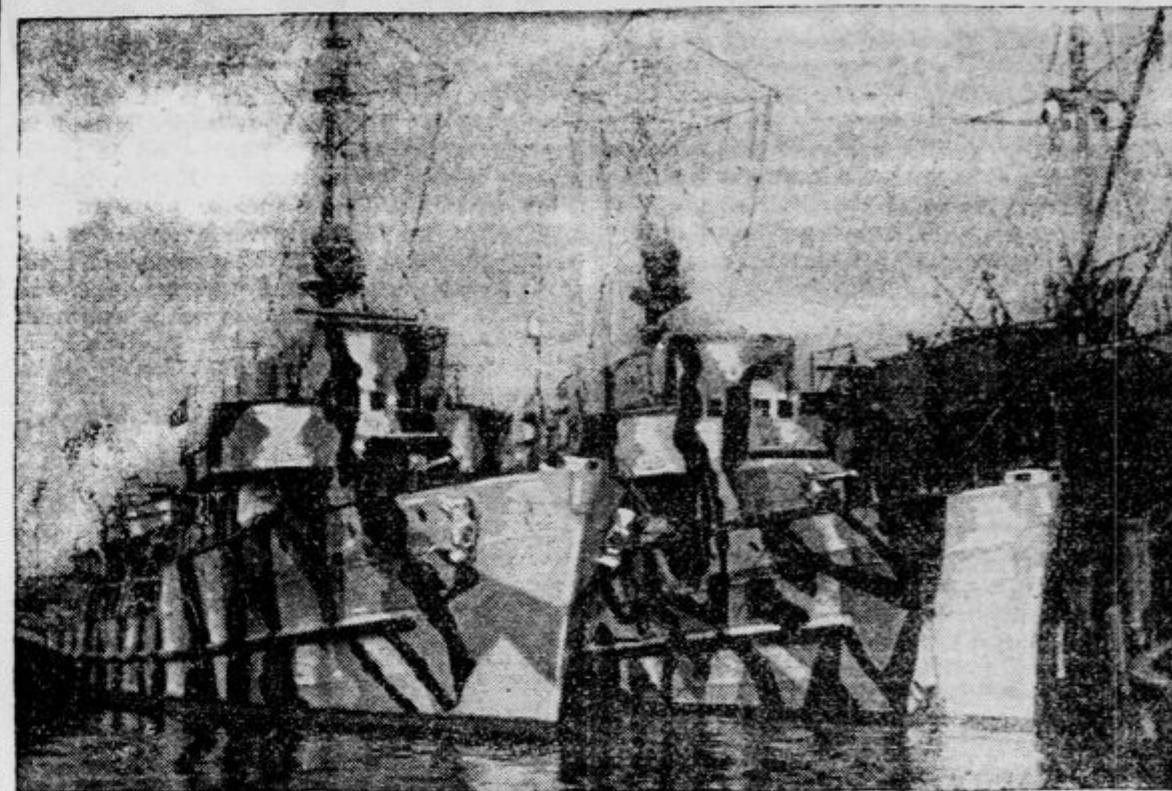
višji stopnji dar melodične iznajdljivosti, čudovit gledališki instinkt in čut za dramski jib bil sreča v Parizu, je ta edini matični izraz. Izmed vseh glasbenikov, kar resnično velik.

Fraccarolijev delo, plod najnovejših raziskavanj o Rossiniju, je nedvomno zanimiva in pomembna knjiga o avtorju »Seviljskega brivca«.

Zapiski Slavnostna predstava »Figarove svatbe«

V čast Ministru Narodne Prosvete je ljubljanska Opera uprizorila v petek zvečer Mozartovo »Figarovo svatbo« kot eno najboljše zasedenih in izvedenih predstav našega repertoarja. Figara je glasovno odlično razpoložen, svež in sočen pel Bettetto, ki je svojo vlogo tudi igralski kreiral precizno, stilu povsem ustrežajoče in je v celoti podal estetski polnoverni, učinkoviti lik. Ribičeva je bila v vlogi Suzanne prav tako igralski in pevski izvrstna; igralski razgibana, komičnemu značaju opere prilagojena, pevski pa zvočna, vestno naščudirana ter motivične linije estetski pravilno razvijajoča. Rozina je bila Vidaličeva, ki je bila v pevskem pogledu v začetku sicer zelo vezana, kar se je poznalo zlasti na ostrih visinah in tremolih, pa se je kasneje razvlela in podala vlogo s svojim prijetnim glasom prav ugodno ter je zahtevam primerno priklicala tudi igralski moment; s tem je njen lik kot celota dobil prav lep in posrečen izraz. Heybalova je svojo vlogo paža prikazala igralski temperamentno, doživeto, pevski pa močno impulzivno, sočno in pristno. Pevski in igralski je bil odličen

Due unità navali camuffate — Dve maskirani pomorski edinici

in un porto tedesco — v nekem nemškem pristanišču

Zaspal na dnu morja

Kapitan nekega norveškega parnika za dviganje potopljenih vrednosti je ob nedavni 25-letnici svojega delovanja povedal marsikaj zanimivega iz svojega življenja. Dejal je, da je imel s svojimi potapljači Norvežani prav dobre izkušnje, samo neki Danec je popolnoma odpovedal.

Nekoč so reševali stvari iz potopljenega parnika. Dočim so norveški potapljači marljivo delali in se po določenem času v redu izmenjavali, ni danski potapljač dolgo časa

dal znaka, naj ga potegnejo kvišku. Kapitan je vprašal nekega moža, ki so ga pravkar potegnili na parnik, da-li se je Dancu morda kaj pripetilo. »Ah kaj,« je odgovoril mož, »prešič leži leno na dnu in spi!« Bilo je v resnici tako, Danec je v svoji potapljaški opravi pokojno spal v globini. Ker se ni nič trudil, mu je bilo seveda lahko mogoče, da je vzdržal tam spodaj dosti dalje nego vsi drugi. Ko se je pa stvar tako pojasnila, so ga potegnili na dan in pri priči odslovili.

Mali veliki možje

O Napoleonu I. poročajo, da se je nekoč zaman trudil, da bi dosegel knjigo na polici, pa mu je neki general prihitel na pomoč z besedami: »Dovolite, veličanstvo, da jaz sežem ponjo. Večji sem od vas.« — Ne večji, temveč samo daljši, ga je popravił cesar z nasmeškom, ki je dokazoval, da v nasprotju z mnogimi ljudmi, ki trpijo za voljo svoje majhnosti, nikakor ni poznal tega kompleksa manjvrednosti. Mnogi ljudje menijo, da za kariero v življenju ni potrebno samo znanje, temveč tudi neki telesni format. To je precej napačno naziranje. Preteklost nam daje dovolj vzgledov, da more majhno telo hraniti prav velikega duha.

Iz klasične dobe nam je znano, da je bil sloviti govornik Licinij Kalvus, eden najsrditeljših Ciceronovih nasprotnikov, zelo majhne postave. Samo dve pedi v višino je meril filozof Alipij iz Aleksandrije, ki je vsak dan hvalil Boga, ker mu je njegovo neumrljivo dušo obtežilo s tako malo minljive materije, Atila, Pipin Kratkí, neapeljski kralj Karel II., Filip Avgust in nešteti drugi so bili možje, ki so bili videti telesno nepomembni, pa jim telesna zaostlost duševno prav nič ni škodovala. Vasco da Gama, slavni pomorščak, je bil prav tako majhen kakor sloviti Erazem iz Rotter-

dama, a Guitton, ki je La Rochelle tako junaško branil proti kardinalu Richelieuju, je bil le za spoznanje večji od pravičljnih pritlikavcev. Angleški slikar Gibson je meril v višino le tri pedi in se je poročil s prav tako pritlikavo žensko, ki mu je rodila devet normalno zraslih otrok. Sloviti menih Albertus Magnus je bil tako majhen, da ga je papež pri neki avdienci večkrat pozval, naj le vstane, ker je mislil, da še vedno kleči pred njim.

Marija Terezija, princ Evgen, Napoleon — v nedogled bi lahko našli vrsto malih ljudi z velikimi duševnimi darovi, ki so dokazovali, da se volja, sposobnost in genij navzlic vsem telesnim zaprekam lahko uveljavijo v življenju.

A NEKDOTA

Neki časopis je priredil med svojimi čitatelji in čitateljicami anketo o vprašanju »Katere knjige so mi najbolj pomagale?« Najorginalnejši odgovor mlade žene se je glasil: »Kuharska knjiga moje matere in čekovna knjižica mojega očeta!«

VSAM DAN ENA

»Kdaj da sem ti obljubil?«
»Zadnje dni februarja!«
»Neumnost! Februar nima zadnjih dni!«
(Politiken)

Dih, ki povzroča smrt

Neki ameriški zdravnik, ki je dolgo živel v Južni Rodeziji, je imel priliko, da se podrobno seznani z navadami in življenjem tamkajšnjih zamorskih domačinov. Ugotovil je, da poznajo rodezijski čarovniki, ki so svojim plemenom tudi zdravniki, prav dobro različne načine sugestije in hipnoze ter izkoriščajo svojo spretnost tudi za ubijanje svojih nasprotnikov, ne da bi uporabljali pri tem nasilne metode.

Njihovi načini so različni. Tako zvani »dih smrti« obstoji preprosto v tem, da dihanje v svojo žrtev, pri »smrtnem udarcu« se je vrač s palico nalahno dotakne, »stisk roke« pa je tretji način za ubijanje. V vseh teh primerih se na žrtvah v kratkem času pokažejo nenavadni pojavi mrtvouda, ki jih spravi v nekoliko dneh ali tednih v grob. Rodezijske oblasti so brez moči proti tem čarom, ker vrači pač ne uporabljajo nasilja ali strupov, temveč izkoriščajo samo praznoverno mišljenje svojih žrtev, ki učinkuje v zvezi s sugestijo ubijajoče.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Janko, celotnemu okviru prilagojeni pa so bili tudi vsi ostali solisti, med njimi posebno Kogejeva, Sladoljev, Zupan, Dolinar in drugi. Zbor je bil vsestranski točen in nasproti celoti umerjen, orkester, ki mu je dirigiral dr. Švara, pa se je potrdil izredno ter je bil poleg tehnične izdelanosti tudi interpretacijski močno izrazit in je vse finese oblikoval v zelo dojemljivi formi. »Figarova svatba«, ki jo je okusno režiral Debevec, je dostojno prikazala lepo našo operno reprodukcijo in je naglasila kvaliteto, s katero more razpolagati ljubljanska Opera.

Dodatek k poročilu o baletnem večeru. V poročilu pod naslovom »Naš balet« sem nehoti prezrl, da je Gluckovega »Don Juana« in Ravelov »Bolero« koreografiral Pilato. Za »Don Juana« sam pravi, da ga je postavil po Labanovi koreografski zamisli in ga je takšnega skupno z lastnimi zamislimi oblikoval strogemu Gluckovemu stilu primerno, brez pretiravanja in v mejah estetski ustrežajočega učinkovanja. Tudi »Bolero« je bil zamišljen skladno muzikalnemu poteku in je iz njega koreograf zajel učinkovite dramske možnosti, ki smo jih doslej spoznali že v različnih obdelavah. Nedvomno sta bili obe Pilatovi koreografiji tako po oblikovni izdelavi kakor po vnanjem efektu prav ugodni, kar je bilo razvidno iz celotne slike posameznih solistov ter sodelujočega baletnega zbora, o katerem sem poročal že v zgoraj omenjenem poročilu. — ed.—

Drobne kulturne vesti. Pod vodstvom dirigenta Sergija Fallorija so priredili v budimpeštanski operi italijanski operni večer. Izvajali so po eno krajšo opero Respighija, Puccinija in Caselle. — Nemški pesnik in pisatelj Hans Carossa je priredil v

Rimu pod okriljem italij. instituta za germanske študije recitacijski večer svojih del. — Stajersko deželno gledališče v Gradcu bo do nadaljnjega gostovalo vsako soboto in nedeljo v Mariboru. — Berlinska filharmonija je priredila v Helsinkih na Finskem simfonični koncert s skladbami Brahmsa, Wagnerja in Beethovna. — Finci so razdelili svoje nacionalne nagrade za literaturo. Nagradjeni so pesniki Torvo Pelkanen, Hagar Olsson, Lauri Haarla in Pentti Haanpää. — Rumunska državna nagrada za literaturo je bila priznana liriku Vasiliu Voiculescu. 56 let stari pesnik je objavil doslej sedem pesniških zbirk. Spada skupaj z Jonom Pillatom, ki je bil nagradjen lani, v najožji sodruški krog vodilne kulturne revije »Gandirea«, ki zastopa v sodobni rumunski literaturi načelo avtohtosti. Voiculescu je pesnik zemlje in privrženec narodnega občutja. Razvijal se je pod vplivom novejših nemških pesniških struj. Drugo nacionalno rumunsko nagrado je prejel kipar Jon Jalea, ki je izprva ustvarjal pod Rodinovim vplivom, nato pa se je povzpelo do originalnega osebnega izraza. Jalea je v svetovni vojni izgubil roko.

**FRANZ JOSEF
GRENCICA**

Neznano pismo Krištofa Kolumba

Španski državni arhivar dr. Andres Maria Mateo je odkril v zgodovinskem arhivu Simance med znatnim kupom dokumentov kraljeve hiše, med katerimi so bila doslej neobjavljena pisma znanih osebnosti, kakor Cisnerosa, Karla V. in sv. Franciška Pavlanskega, zanimivo, do danes izostalo tako neznano listino. Je to pismo Krištofa Kolumba, ki sicer ni popolno, ker si je po vsej priliki kakšen zbiralec avtografov morda nedavno tega osvojil njegov drugi del, ki je gotovo vseboval podpis slavnega pomorščaka in datum. Navzlic temu pa je dr. Andres Maria Mateo po značilni pisavi in po ostanku pečata lahko ugotovil, da je to pismo nedvomno napisal Krištof Kolumb, in sicer ga je bil nastovil na kraljico Elizabeto Katoliško, ki jo prosi, naj ga ponovno preizkusi in naj ne posluša njegovih nasprotnikov in obrekovalcev, ki jim sam odpušča. Odkritelj Amerike prosi vladarico, naj bi odredila nemudoma novo od-

pravo v Indijo, za kar je smatral novo celino.

Kakor rečeno, pismo nima datuma, vendar je dr. Andres Maria Mateo po raznih znakih prepričan, da je Krištof Kolumb to svojo prošnjo napisal v avgustu ali septembru 1501 v Granadi, torej med tretjim in četrtim potovanjem v Novi svet. To pismo je doslej edino, kar jih poznamo, da ga je veliki Genovez naslovil naravnost na kraljico, kajti druga njegova pisma so naslovljena neosebno na vladarsko dvojico. Njegova vsebina izdaja, da je med Krištofom Kolumbom in kraljico Izabelo vladar priscen odnosaj in duševno soglasje, kraljica je bila v Kolumbovih težkih časih pravi angel varuh njegovih podjetij. Vse kaže, da je bolestna in prepričljiva vsebina tega pisma odkritelju Novega sveta omogočila četrto in zadnje njegovo potovanje.

„Hipnotizem cest“

Siloviti razvoj avtomobilizma v Nemčiji prinaša nove probleme, ki je mogoče njihovo važnost bolje oceniti, če bremo, da je proizvodnja avtomobilov v tej deželi, ki je znašala l. 1932, samo 106.000 vozil, lanskoleto dosegla preko 600.000 strojev.

Hitlerjeva beseda: »Avtomobil ni luksuzno sredstvo, temveč potrebščina«, je imela, kakor je videti, velik učinek. Toda oblasti so v skrbah, kajti velikanska porast avtomobilskega prometa je imela za posledico tudi silovito porast prometnih nesreč. Lansko leto je znašalo število žrtev teh nesreč 7455 mrtvih in preko 45.000 ranjenih.

Odgovorni činitelji so šli z vso metodičnostjo na delo, da zajezijo to usodno statistiko. Izdali so stroge prometne odredbe, povečali so nadzorstvo na cestah in z ostrimi kaznimi nastopajo proti kršilecem predpisov. Zanimiva je ugotovitev, da je med 10.000 nesrečami 47 odstotkov nastalo zavoljo tega, ker je bil vozač ob krmlilu zaspal. Dalje je nad vse značilna ugotovitev, da so se ti usodni primeri zaneslosti zgodili na ravni, toda nad vse enoličnih

cestah modernega nemškega avtomobilskega cestnega omrežja, ki jim je skupna dolžina nad 15.000 km.

Po naziranjih mnogih zdravnikov, ki so se pobavili s tem pojavom, je iskati vzroka na avtomobilski cesti na vozača in druga potniške isti uspavaljoči učinek, kakor zibelka na otroka. Psihiater prof. Schulz, ki je posebno potančno bavil s temi stvarmi trdi, da gre za pravi hipnotiski pojav, ki se mu je težko upirati. Včasih si je mogoče pomagati s cigaretami ali z zvečenjem kakšne jedi.

Drug raziskovalec, prof. Tilling, meni, da je utrujeni človeški organizem dejansko zastrupljen in da se je mogoče proti temu boriti s tabletami sode bikarbone ali pa z globokim dihanjem, da se pljuča in kri razstrupijo. A raziskovalec sam ni trdno prepričan, da bi mogli imeti ti pripomočki v vsakem primeru potrebni učinek. Če je človek v takšnem stanju, je najbolje, da ustavi stroj in se malo naspi, preden nadaljuje sugestivno, toda nevarno potovanje po avtomobilski cesti.

Dejanja modernega Herkula

Gospod Lapouge, ki živi ta čas v cirkulskem vozu v okolici Pariza, je bil pred dvajsetimi leti eden najmočnejših mož na svetu, sam se je izdajal za najmočnejšega sploh. Malenkost mu je bilo dvigniti 600 funtov težko topovsko kroglo, balansirati postavnega moža na stolici na svoji bradi, prenašati nekoliko kilometrov daleč 160 funtov težak železni drog ali pa dvigniti 140 kg težak motocikel z motorjem v obratovanju in močnem na sedlu, ki je sam tehtal nad 80 kg. To je bila njegova sijajna točka.

Nesreča pa je zadela tudi najmočnejšega moža na svetu. Težka kila mu je zmanjšala njegove herkulične moči. Te-

daj se je posvetil filmu, kjer so pretepi in slični prizori njegova specialiteta. Najljubša točka pa mu je držati ljudi za noge in z glavo navzdol skozi okno. V odmorih med filmskim delom kupuje in prodaja Lapouge stare steklenice, Tako še nekam prilično živi. Če ga kdo obišče, mu pokaže s ponosom neštete steklenice, ki so nakopičene v njegovem »skladišču« pod muim nebom na nekem dvorišču. Takrat tudi rad pokaže, da je on še vedno on. Težko samokolnico si postavi nenadno kakor šibico na brado in jo balansira. Balincarji na vrtu sosedne gostilne se mu tedaj pogostoma zahvalijo z gromovitim »plavzom«.

Kulturni pregled

Rossini

Skladatelj »Seviljskega brivca« Rossinija obravnava v zaokroženi podobi življenja in dela Arnaldo Fraccaroli v knjigi »Rossini«, ki je pravkar izšla pri Mondadoriju v Milanu. Iz te življenjske študije o velikem italijanskem skladatelju, ki bi ga lahko v tem ali onem primerjalj Mozartu, dobivamo jasn pogled na dragoceno človeško osebnost muzika, čigar delo je bilo samo poveljevanje veselja z življenjem. Gioachino Rossini je bil genialen človek, za katerega ne velja mnenje, da je genij potrpečljivost. Lenobe ni poznal. Bil je kar neumoren delavec, poln ognja in vneme, nagel improvizator, ki je ustvarjal z iahkoto kakor le redko kdo. Ko je spisal »Seviljskega brivca«, mu je bilo 24 let. Stariši ali pa sam Bog so ga bili poslali v svet z naročilom: Pojdi in razveseljuj s svojimi melodijami človeška srca! In on jih je razveseljeval ter je za plačilo prejemal priznanja in bridkosti. Njegov navedeni življenjepisec po pravici obžaluje, da ta muzik, ki je tako iz polnega dajal ljudem veselje, ni mogel sam v toliki meri in nepretrgoma uživati življenjskih radosti.

Med mnogimi prigodami in anekdotami o Rossiniju pripoveduje Fraccaroli o slovesnem uspehu druge predstave »Seviljskega brivca«. Njegov prijatelj so tekli v gledališče, za njimi pa skupine občinstva. Treba je bilo, da se mojster pojavi na odru vsaj po drugem dejanju. Rossini je poslušal prijatelje, ki so ga rotili, da naj pride, češ uspeh je izreden. Bil je zmeđen in sre-

čen; delal se je, kakor da bi bil ravnodušen nasproti uspehu, prav kakor je bil na prvi predstavi ravnodušen glede neuspeha.

— V gledališče naj pridem? je rekel prijatelj. »Ali ste znoreli? Mar ne vidite, da sem v postelji, bolan, na vso moč bolan?«

Eden izmed prijateljev je ugani, kako ga bo spravil pokonci.

»Nikar ne pripoveduj takih zgodb,« mu je dejal. »Tvoja bolezen sodi med tiste, ki se lahko ozdravijo z aplavzom. Vstani, pojdi neutegoma z nami!«

Prijatelji so mu pomagali, da se je bil oblekel in so ga spremili, tako rekoč zanesli v gledališče. Opera se je že nagnila h koncu, občinstvo je prekipevalo od navdušenja. Mojstra so kar siloma potegnili na oder. Gledalci so zašli v pravi delirij. Pozneje mu je dejal Angelini: »In če človek pomisli, da so je smoti ob tej uri še zdelo, da bo opera neizprošno propadla!«

— »Smoči?« je vzklilni Rossini z neko čudovito naivnostjo, kakor da ni razumel prijatelja. »Ne vem, o čem govoriš? Ali ni drevi premiera »Seviljskega brivca?«

Ko je Rossini živel v Parizu, je bil vsepovsod čaščen in občudovan. Kjer koli se je bil pojavil, povsod si je pridobil in navdušili ljudi, s katerimi je prihajal v stike. Wagner, ki ni bil posebno radodaren z lepimi besedami o svojih tehničnih v glasbi, piše Rossiniju: »Priznam; nisem pričakoval, da bom našel v Rossiniju takega človeka: preprostega, naravnega, resnega in vedno pripravljenega za vsakršne razgovor... Kakor Mozart, ima tudi on v naj-

Kronika

Zdravstvena avtokolona ostane v Ljubljani Po vsej Ljubljanski pokrajini je pregledala okrog 10.000 otrok

Ljubljana, 26. maja.

Sanitarna avtokolona iz Rima, ki je pred tedni, ko se je pod vodstvom direktorja g. Duceja privrkat pojavila v našem mestu, vzbudila toliko pozornosti med občinstvom, da je davi vrnila v Ljubljano, potem ko je z lepimi uspehi zaključila svojo prvo strokovno potovanje po Ljubljanski provinci. Ugledni strokovnjaki so se vrnili med nas polni najlepših vtisov, ki so se jim bili nabrali med našim ljudstvom, ko so ga na svojem delu spoznavali od blizu, pa tudi polni iskrenega spoštovanja do kulturne in zdravstvene ravni, na kateri naš narod živi. Na vsej poti so pregledali blizu 10.000 šolskih otrok. Podroben pregled izvršenih preiskav je naslednji: Ig 1074, Vrhnika 1084, Logatec 889 (deležno vreme je bilo marsikje krivo, da ni moglo priti k preiskavi večje število otrok), Rakel in Cerkljica 782, Lož in Bloke 729, Sečava in Velika Lašče 849, Ribnica in Kočevje 676, Grosuplje in St. Vid 715, Ravne 644, Trebnje 436, Novo mesto 451, Metlika 817 in Črnomelj 569.

Pri delu so imeli italijanski zdravniki dovolj prilike, da primerjajo zdravstvene razmere v Ljubljanski pokrajini s stanjem v ostali Kraljevini. Med drugim so doznali, da so med našo šolsko mladino močno razvite zobna gniloba in pa napake vida. Srazmerno malo je jetike, ki izkazuje večji odstotek se po nekaterih manjših vaseh. Pogoste so povečane žleze v nosu

in grlu in precejšnje je število slabotnih otrok, kar priča, da jim manjka pravilne hrane. Obžalovanja vredna je pomanjkanje telesne čistote, zaradi česar so precej pogoste garje. V nekaterih krajih je opazen tudi vpliv alkohola na mladino in ugotovljenih je bilo nekaj primerov duševnih motenj različnih stopenj. Pogosta so kostna okolenja, zlasti rahitis in deformacija kosti. Naleteli so tudi na nekaj primerov otroške otitide. Naše ljudstvo je avtokolono povsod sprejemalo s toplimi simpatijami in zaupanjem in poleg šolarjev, ki jim je bil obisk v prvi vrsti namenjen, se je prigrabilo v preiskavo tudi lepo število odraslih ljudi. Pomoči civilnih in vojaških oblastev, katere so bili zdravniki na vsej poti deležni, gre dobrošna mera zahvale, da je delo tako naglo šlo izpod rok.

Ljubljana in z njo vsa Ljubljanska pokrajina bo gotovo v veseljem in hvalečnosti sprejela vest, da bo po posredovanju Visokega Komisarja Ekse. Grazioli, ki je željo našega prebivalstva o priliki svojega nedavnega bivanja v Rimu sporočil Duceju in Ducejevi naklonjenosti, ostala zdravstvena avtokolona trajno v Ljubljani. V doglednem času pojde kolona vnovič na pot in pri tej priliki bodo zdravniki preiskali še vse one, ki jih tokrat niso ugotovili. Mimogrede naj pripomnimo še, da je direktor Higijenskega zavoda dr. Pirce od svoje strani mnogo pripomogel, da je organizacija prvega potovanja tako odlično uspešna.

* Ekse. Minister Bottai se je preko Trsta vrnil v Rim. Na svojem povratku iz Ljubljane, kjer je obiskal najpomembnejše kulturne ustanove, je Minister narodne prosvete Ekse. Bottai v soboto zvečer prišel v Trst, od koder je ob 21.35 s vlakom nadaljeval vožnjo v Rim. G. Ministra je do Postojne spremljal Visoki Komisar Ekse. Grazioli. V Trstu pa so ga pozdravili najodličnejši predstavniki pokrajinskih oblastev.

* Praznik Avtomobilističnega zbora na Uncu. Na praznik v četrtek je 128. Avtomobilistični zbor, ki se je bil udeležila zavzetja Dalmacije in se zdaj mudi na Uncu, slovesno praznovala spomin na ustanovitve Avtomobilističnega zbora po slavni bitki leta 1916. Ob 9.30 je bila v cerkve na Uncu sv. maša, ki jo je daroval vojaški kaplan za duše padlih vojakov-avtomobilistov. Po službi božji je vojaške nagovori poveljnik 128. Avtomobilističnega zbora, poročnik Cesare Tartuffi in je v daljšem govoru obrazložil razvoj in pomen avtomobilističnega oddelka v italijanski Vojski in slavil hrabre člene vojakov-avtomobilistov v Grčiji, Cirenajki in Dalmaciji.

* Pregled tržanskega živilskega trga. Kakor smo imeli že nekajkrat priliko poročati, vrše italijanska oblast zelo strogo kontrolo prodaje živilskih potrebščin, kar se tiče kakovosti in cen. V soboto jutru sta Zvezni podtajnik in župan obiskala najprej celo vrsto trgovin z živilom in debelo v središču tržanskega mesta ter se podrobno pozanimali za cene in kakovost blaga. Nato sta odšla na ribji trg, kjer sta si ogledala naprave ribarnice in prav tako preiskala cene. Na koncu sta obiskala še nekaj pekarn in mesnic, da se prepričata o kakovosti in cenah moke, kruha in mesa. Tako kupujejo občinstvo, kakor prodajalci so ugodna predstavila oblastev povsod sprejeli s simpatijami in pozornostjo.

* Reka je proslavila priključitev novega ozemlja. V četrtek se je na Reki sešlo Pokrajinsko vodstvo, da na svečani seji proslavi priključitev novega ozemlja s Kvarnerskim otoki Reški pokrajini. Predsednik kons. naz. prof. Eduardo Susmel je v daljšem govoru obrazložil zgodovinske politične in prosvetne pogoje, ki so narekale na ustanovitve povečane Kvarnerske pokrajine in na podlagi katerih je zdaj Duce obnevil temelje za vsestranski razvoj v bodočnosti. Kvarnerska pokrajina je s tem znatno povečala svojo površino in je, po določitvi prebivalstva, ki znaša nekaj nad 200.000.

* Srednješolski profesorji brez zaposlitve naj se zaradi evidence priključijo takoj stanovski organizaciji na I. moški drž. r. gimnaziji v Vegovi ulici v Ljubljani.

* Vrsta nesreč. 31-letnega posestnika Franca Grudna iz Zaloga je konj brcnil v desnico in mu je hudo poškodoval. 11-letni posestnik sin Janez Kratlar iz Iške vasi je pred dnevi padel ob Iški krave. Iz dolgočasje je stikal okoli in našel v potoku vojaško granato. Z njo je nekajkrat udaril ob drevo, tako da je granata eksplozirala in dečka močno poškodovala po obrazu in mu razmesarila obe roki. Prav tako zaradi eksplozije vojaške granate je mrtel v bolnišnico šletni posestnik sin Anton Pavlišič iz Vidma. Granata mu je poškodovala levico.

* Oče in brat sta darovala življenje žani, da bi ga rešila smrti. V Vitovljah pri Sempasu na Goriškem se je v soboto prišla huda nesreča. 34letni posestnik sin Franc Gruden je med delom padel v greznico. Na njegov vik in krik sta mu prihitela oče in stariji brat Oskar na pomoč, a ko sta ga skušala izvleči, sta, omamljena od strupenega izpuhtevanja, izgubila ravnotežje in sama padla v jamo. Grozila je nevarnost, da se bodo vsi trije zadušili in potopili v gnojnici. Čez nekaj časa pa so na kraj nesreče prišli nekateri sosede, ki jim je uspelo, da so Franca Grudna še živega privlekli na plan, njegov oče in brat pa sta postali žrtvi napora, da ga rešita smrti. Franca Grudna so v obupnem stanju prepeljali v bolnico.

Iz Ljubljane

* Promocija. Včeraj ob 11.30 je bil na univerzi promoviran za doktorja filozofije g. Ivo Vidav, po rodu z Opčin pri Trstu. Mladi doktor, ki spada med naše najmlajše znanstvenike, je napravil doktorjat na podlagi izpovedi o Kleinovih teoremičnih enačbah. Dr. Ivo Vidav prihaja iz šole univ. prof. dr. Josipa Plešija, ki je že kar kmalu po njegovem vstopu na univerzo spoznal njegov izredni matematični talent ter je bil ves čas pozoren mentor in vodja njegovega razvoja. Mlademu doktorju naše iskrene čestitke!

* Živahna nedelja. Kljub kupačemu se vremenu so včeraj mnogi meščani zapustili pusto mestno zidovje in šli ali pa se odpravili v lepo pomladno naravo. Posebno živahno so bile Tržanska, Dolenska in Ižanska cesta. Od jutra do poznega večera so po njih brzeli kolesarji, mnogo izletnikov pa se je odpravljalo v vlak, posebno z dolencem. Dolenska postaja podobno kakor v prvi svetovni vojni pribežališče Ljubljancem. Vsak, kdor more, združi s prijateljem izletom še nabavo živil, ki se dobi to še ceneje kakor v mestu. Večerni vlak z Dolenskega je bil zato polno zaseden in sta ga pripeljali kar dve lokomotivi. Z izjemo redkih je imel vsak potnik dober del prtljage, ki se bo s pridom uporabila v kuhinji.

* Umetniška razstava Slovenskega lika v palači Bata ima vsak dan nepričakovano velik obisk, kar je dovolj zgovoren dokaz o visoki kvaliteti razstavljenih del. Največjo pozornost vzbuja Streklejev portret mladeniča, Jakličev Deček, Dolganova Lastni portret in Torso ter Kraljevi Trije puti. Perko pa se je afirmiral z uspešnimi slikami Moja mati, ki še ni prav izgotovljena, Vrba, Zadnja popotnica in Orači. Vsi štirje mladi umetniki so dokazali velike talente, veliko poguma, vere v življenje in v vztrajne volje v borbi s težavami življenja. Naši najmlajši umetniki se borijo z velikimi zaprekami gmotnega značaja in se jim lahko veliko pomaga z odkupom njihovih del, ki bodo v okras vsakemu sodobnemu stanovanju in uradu. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 18.

* Gospode zdravnike opozarja mestni fizikat, da je po odredbi Visokega Komisarja poleg dotedanjih infekcijskih bolezni treba prijaviti tudi še morbilli, parotitis, epidemika, malaria in scabies.

* Maksimalne cene zelenjave za ta teden je mestni tržni urad določil dogovorno z zastopniki gospodinj in zastopniki prodajal in prodajalcev takole: otrebljena berberka do 14 din, neotrebljena berberka do 10 din, njivski radič do 5 din, vrtni radič do 12 din, špinaca s stebli do 7 din, špinaca brez stebel do 8 din, krompir do 2.50 din grah do 16 din, uvožena solata do 16 din in domača čebula do 5 din kilogram. Ker se zelenjava in vsa druga živila prodajajo na tehtnico, je najstrožje prepovedano solato in drugo zelenjavo močiti pred prodajo na trgu. Prav tako je pa gospodinjstvom prepovedano odipavanje živil, zlasti pa gospodinjstvo opozarjamo, naj ne plačujejo blaga nad maksimalno ceno, ker s tem blago same bisi draže.

* Nepotrebno čakanje pred pekarnami in trgovinami. Ze nekaj dni sem stoje vsa-ko jutro pred pekarnami, mesnicami in ne-

katerimi prodajalnami z živili dolge vrste kupovalcev. Prepričajo se in gnetejo, kakor da bi jim bilo s tem kaj pomagano. Nekaj iz Zelene jame pa je prišel na pametno misel in je med svoje stranke razdelil številke. Ob uri, ko prodajalno odpre, ni odsej pred pekarno nobene gneče več in stranke po vrstnem redu števil v miru in brez nepotrebnega prerivanja dobe kruh. Priporočljivo bi bilo, da bi se ta način uvedel tudi pri vseh drugih peklih, mesarijih in prodajalcih živil. Med svoje stalne odjemalce naj bi razdelili številke, ki bi potem vsak dan po vrstnem redu dobivali kruh in živila. Nepotrebno čakanje, prerivanje in prerivanje bi s tem čisto odpadlo in zadovoljni bi bili kupci in prodajalci.

* Podružnica SVD Šiška. V sredo 28. t. m. ob polosmih zvečer bo predaval v deški ljudski šoli v Sp. Šoški g. Demšar Fr. o pinciranju sadnega drevja s posebnim oziranjem na oblikovalno vzgojo.

* Javna dela. Ob Cesti v Mestni logi, kjer stoji naselbina kadik 30 hišic, so začeli kopati jarko. Svet je namreč tam izredno močvirjen in da bi se voda laže odtekala ter da bi lahko pridelaš čim več živil, so začeli s temi deli. Že zdaj, ko je svet še zelo moker, je to delo veliko vrtilkov, kjer so zasadi predvsem fižol in zelenjavo. — Mirje postaja ena naših najlepših in najmirnejših stanovanjskih četrti. Četirne travnike se je na mnogih mestih že združilo z Glinami. Za promet je nekaj cest že popolnoma urejenih, nekaj pa jih še nasipajo in utrjujejo. Zdjaj je na vrsti Vrstovškova ulica.

* Delo na novih stavbah. Novi stanovanjski trnadostropni palači na oglu Zarnikove in Ciril-Metodove ulice sta v surovem stanju izgotovljeni in pod streho. Vstavili so tudi oknice, zdaj pa postavljajo stopnice in polagajo vodovodne cevi. Začeta so prva ometalna dela. Stranke se bodo v kratkem vselile. — Na oglu Zarnikove ulice in Ulice stare pravde je v surovem stanju pod streho nova stanovanjska hiša. V Zarnikovi ulici za cerkvijo sv. Jožefa pa dovršujejo drugo enodostropno vilo. Dvonedostropna stanovanjska hiša v Streliški ulici bo tudi kmalu dograjena. Okraj sv. Jožefa se naglo modernizira in je dobil v kratkem času cel blok modernih stanovanjskih hiš. Prijazna in suha mestna četrt pa bo dobila svojo pravo vrednost, ko bo Zarnikova ulica podaljšana do Ambroževega trga.

* Novi most čez Gruberjev prekop. Dela na tem toliko pričakovanem in potrebnem mostu, ki bo vezal Streliško ulico s Hradeckega ceste, naglo napredujejo in se bližajo zaključku. Novi most je skoraj povsem izgotovljen in je s svojo moderno zunanostjo v okras vsej okolici. Izdelan je ves iz železobetona in veže v elegantnem loku oba bregova. Na desni strani ima most nekaj stopnic, kjer gre prehod čez železniško progo. Potrebna je le še ograja in novi most bo izročen namenu. Kakor znano, bo služil izključno za pešce.

* Čika Sava razkazuje svoje moči. Te dni je prišel v naše mesto Ljubljano, komu dobro znani atlet Čika Sava. Lani jeseni je imel v našem mestu nekaj nastopov in so bili gledalci z njimi, posebno pa s čez dobrodušnostjo Čika Sava popolnoma zadovoljni. Po nekaj mesecih ga je zdaj spet pot zanesla v naše mesto. Na praznik je na dvorišču »Pri Figovcu« imel svoj nastop. Z roko je zabijal žebje, debel kamen so mu razbili s kladivom na glavi in ležecemu so naložili težek tovor na prsi. Bilo je precej občudovalcev Savovih krepih mišic, ki so mu za nagrado zbrali nekaj dinarjev.

* Ušoda Ljubljanskega letališča. Kakor znano, je umikajoča se jugoslovanska vojska pred svojim odhodom iz Ljubljane zažgala oba hangarja na letališču pri Dev. Mar. v Polju. Oddelek, ki je dobil ukaz za požig, je postopal tako malo tenkočutno, da je bil v civilnem hangarju uničen tudi ves inventar, ki je bil last Aerokluba in zasebnikov. Škoda gre v težke stotisočake, saj je gradnja hangarjev in ureitev letališča veljala nad 950.000 dinarjev. V civilnem hangarju sta zgoreli dve šolski letali za rulanje (vožnjo po zemlji), dva motorja za športni letali, izmed katerih je bil eden vreden 130.000, drugi pa 120.000 dinarjev, celotna zbirka orodja in mehanična delavnica Aeroputa. Mnogi znaki kažejo, da je bil hangar pred požigom oplenjen.

VISJA SILA

— Povejte mi odkritosrčno, človek, kaj vas je že tretjič privedlo v zapor?

— Orožniki, gospod preiskovalni sodnik.

Skoplje po bitki

* »Lavoro Fascista« prinaša izpod peresa svojega poročevalca Enrica Mandilla daljši članek, iz katerega posnemamo:

* Avtomobilom smo krenili v Skoplje — Turki so ga imenovali Uškub — na prizorišču nedavne bitke. Jugoslovanski odpor v svojem obupnem prizadevanju, da bi ustavili nemške čete na poti proti Kumanovu, je dokaz, kolikšno važnost je Beograd pri-sojal tem krajinam. To so morale biti izbrane čete, kakor one, ki so na skrajnem zapadu skušale zajeziti napredovanje naših v srednji in severni Albaniji. Ozemlje je kar posejano s križi. Eden izmed njih, ki je na njem natakani srbski šlem, je okrašen s svežim cvetjem; to je na dnu vodre, idilične dolinice v okolici Krive Planke.

Dalje proti Kumanovu delajo skupine srbskih ujetnikov, ki popravljajo razdejane ceste. Dva izmed njih nas opozorita, da moramo nekaj minut počakati, dokler se pred nami ne razpoči bomba, ki se jo ne vzbujho našli na cesti. Izpraskujemo ju. Bomba sta se na albanski fronti. S spoštovanjem govornika o peklenem topniškem ognju, ki je pripravil naše napredovanje na severnoalbanski fronti od Kosovega polja do Skadra, o napadnem poletu naših čet in o osuplosti, s katero so se tega poleta in tega ognja zavedle jugoslovanske vrste, ki so jim bili častniki obljubili vojaški sprehod proti Skadru. Dražu in Valoni.

Naša pot gre dalje. Razvaline izza bitke se v Kumanovu še kadé. Železniška postaja je porušena. Stari tovrni avtomobili, tu pa tam kak okrajni avto, vse raztrgano, prevrnjeno kraj ceste, in mrtvi psi — sam Bog vedi, odkod se jih jemlje toliko — leže po razoranih travnikih. In še nekaj: robovi ceste pri Skopju so ponekod dobesedno posejani s papirjem — s tisoči in tisoči listov papirja...

V Skopju smo. O tem nam priča Var-

dar, tragična reka, ki se na njenih bregovih dviga prestolnica Makedonije. To je razdejana prestolnica. Skoraj vse hiše vzdolž reke so porušene. Delo nemških bomb so dokončali Angliži. Izmed razvalin stle neokrnjena pročelja palač, ki jih ni več, in tu pa tam kak minaret ali zvonic. Onkraj velikega mostu, ki loči turško četrt od evropske, na poti iz mestnega središča proti železniški postaji, so sledovi razdejane še mnogostevilnejši. Bitka je tu divjala po ulicah, za posamezne hiše, ki so jih srbski vojski ogroženo branili. Na ulici proti postaji vidiš izložbo trgovin z orožjem, luknjico v sipi; steklo je prestreljeno, a drugače nedotaknjeno. Strel je moral biti odgan na nekaj metrov. Po razvalinah kopljemo mnogo ljudi. Kolčne srbskih ujetnikov koračajo z odsotnimi očmi proti kolodvoru.

V neki stranski ulici, kjer se gromačijo razvaline še više, sročamo lepo oblečeno gospo, ki vedro poriva pred seboj otroški voziček. Zako, črno in rožnato detece maha z ročicami proti mamici in se smejeja.

V Skopju in še marsikod po bivši kraljevini so imeli tako rekoč vse trgovino, industrijo in bankarstvo Zidje v rokah. Nekaj Levi v Skopju je bil lastnik skoraj vseh sodobnih stanovanjskih hiš v tem mestu. Bogati Zidje so odnesli pete, kakor je kdo vedel in znal, ter se polastili vseh avtomobilov, ki so jih mogli dobiti, tako da vidiš danes v Skopju samo značilne dvovprežne kočije s knjsko opravo v živih barvah, z albanskimi ali turškimi voznikom v fesu in z velikanskim trobentno, kakršne so imeli nekdanj prvi avtomobili. Ostalo prebivalstvo je doletela žalostna usoda. Po pet, šest, sedem dni, vse do vikorakanja nemških čet, so se morali skrivati pred bombniki in blediti po poljih. Ko so se vrnili, so našli svoje domove oplenjene...

Italijanski tečaj

XXIII.

Vocaboli.

12. lekcija. Lezione dodicesima.

Vaja v 11. lekciji: Parla, parliamo, parlate, non parlate, non parliamo, non parlate l'italiano! Mangia, mangiamo, mangiate, non mangiare, non mangiamo, non mangiate queste pere! Contenti, contentiamoci, contentatevi, non ti contentare, non ci contentiamo, non vi contentate di questa zuppa! Avvicinati, avviciniamoci, avvicinatevi, non ti avvicinare, non ci avviciniamo, non vi avvicinate! Da ne bo nobenega dvoma glede pomena teh oblik, prevedimo zadnji glagol. Približaj se, približajmo se, približajte se, ne približuj se, ne približujmo se, ne približujte se!

Prevod: Non rispondete a quest'uomo! Cameriere, portatemi prima una minestra (sul brodo), poi una braciola con patate in tegame e con insalata di lattuga e, per finire, un budino di riso! Accomodiamoci a questo tavolino! Non bevete troppo vino! quegli uomini sono gli amici di questo signore. È pronto l'arrosto di maiale? No signore, ci vuol ancora dieci minuti.

Gost v hotelu. Forestiere all'albergo.

Per dormire, i forestieri vanno in qualche locanda o albergo. Poco fa, mio cugino e un suo amico (uno dei suoi amici) hanno fatto un bel viaggio. Hanno visitato Venezia e Firenze, sono stati anche a Roma. «Dove sono scesi a Roma?» Sono scesi al Cervo d'oro. Alla stazione hanno preso un tassì e, giunti all'albergo, hanno domandato una camera al portinaio: «Avete delle stanze libere? Possiamo avere una camera con due letti?» Hanno trovato una camera sul davanti, al primo piano, abbastanza buona mercato, non hanno pagato che venticinque lire al giorno, luce e servizio compreso. Hanno mandato ancora a prendere (ritirare) il loro bagaglio dalla stazione e hanno messo il loro nome, cognome, professione e patria sulla scheda per il registro dei forestieri.

Prve odločitve za pokal

V povratnih tekmah I. kola so še enkrat zmagali Hermes, Ljubljana in Svoboda

Iz Italije

TEKME ZA ITALIJANSKI POKAL

V nogometnih tekmah za italijanski pokal (Coppa Italia) so v nedeljo igrali četrtfinalne tekme. Izmed 32 klubov, ki so začeli v tej konkurenci, jih je po ogroženih borbah — mnogo je bilo igranih s podaljški, nekatere zadnje pa so bile celo predčasno prekinjene — ostalo še osem, med njimi prvorazredna moštva Bologne (prvaka), Venezie, Lazio, Torino, Roma in Fiorentina. Četrtfinali so dali naslednje izide:

Venezia—Bologna 4:3 (3:1), Lazio—Spezia 5:0 (2:0), Torino—Padova 3:1 (3:0), Roma—Fiorentina 4:1 (1:0).

Polfinalni tekmi bosta že prihodnje nedeljo, in sicer v Benetkah: Venezia—Lazio ter v Torinu: Torino—Roma.

V prvenstvu B-divizije vodi Liguria s 47 točkami, ki je v ostalem to nedeljo izgubila važno takmo proti Savoni z 0:1.

Eologna, letošnji italijanski prvak v nogometu, bo brzkone v drugi polovici junija odšla na daljše gostovanje v Nemčijo. Moštvo bo med potjo nastopilo v Budimpešti, nato pa na Dunaju in v Gradcu.

MADŽARSKA — ITALIJA 2 : 1

V teniškem dvoboju za podunavski pokal med Madžarsko in Italijo so v soboto igrali double, ki so ga dobili Madžari. Asboth in Gabory sta zmagala nad italijanskim parom Cucelli—Bossi 6:3, 5:7, 7:5, 7:5. Po drugem dnevu je bilo torej stanje točk 2:1 za Madžarsko.

S Spodnje štajerske

Omejen potniški promet. Uprava nemških državnih železnic je objavila, da je prisiljena zaradi obsežnih tovrnih prevoznov v vojne namene znatno skrajšati število potniških vlakov. Prebivalstvo se opozarja, naj takoj do nadaljnjega opusti vsako potovanje, ki ni brezpogojno nujno. Tudi za binkoštno praznike se možnost potovanja po železnici ne bo povečala.

Novo državno brv gradijo v bližini novega lesenega lesenega mostu Adolfa Hitlerja. Gradnja nove brvi je bila potrebna zaradi naraščajočega prometa in nezadostne širine navedenega mostu, ki je namenjen predvsem voznemu prometu.

Prazniki na Spodnjem štajerskem. V smislu odredbe gauleiterja dr. Uiberltherja se 6. januar, 22. maj, 29. junij, 19. avgust, 1. november in 8. december za časa trajanja vojne ne smatrajo kot prazniki v smislu delovnih pravnih predpisov. Praznovanje Telovega se preloži na prihodnjo nedeljo. Ostale tudi državno priznane praznike, t. j. 1. januar, velikonočni ponedeljek binkoštni ponedeljek, 25. in 26. december in obveznega dela in mora delo počivati kakor ob nedeljah.

Nove cigarete so prišle v promet v Mariboru in na vsem spodnjestajerskem področju. Cigarete drama so po 60 par komad, škatala 12 din, cigarete Sport po 75 par, cigarete Korso po 10 din 12 komadov. Cigaretne tobak prodajajo zavojček po 12 din, cigare po 5 in 6, braziljke po 3 din komad, tobak za pipo po 5 in 6 din zavojček.

Obsodbe pristašev

generala de Gaullea

Vichy, 26. maja. S. Vojaško sodišče v Clermont-Ferrandu je obsodilo na smrt dva častnika, ki sta se pridruživla de Gaulleu, tri nadaljnje častnike v ječo po 20, tri podčastnike pa v ječo po 5 let. Vsi so bili obnem degradirani.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 19. uri

Torek, 27. maja: ob 19.30: Trideset sekund ljubezni. Red Torek.
Sreda, 18. maja: ob 19.30: Kovarstvo in ljubezen. Ljudska predstava. Izved. no znižane cene od 14 din navzdol.
V Schillerjevi drami »Kovarstvo in ljubezen« je zajeta tragedija ljubezni kot edinega in poslednjega oznanila človečanske svobode, skozi katero neusmiljeno udarja kruta resničnost. Opozorjamo na uprizoritev tega dela, ki bo jutri, v sredo 28. t. m. ob 19. zadnjič v tekoči sezoni pri globoko znižanih cenah od 14 din navzdol.

»Bog z vami, mlada leta!« (»Addio, giovinezza«) je naslov Camasio-Oxilijeve igre v treh dejanjih. V njih je prikazano okolje, v katerem živi študentovski svet. Mlada ljubezen, ki jo doživlja junak igre, njeni zapletljivi in njen konec, tvorijo vsebino. Delo režira prof. Šest.

OPERA

Začetek ob 19. uri.

Torek, 27. maja: ob 19.30: Baletni večer. Red B.
Sreda, 28. maja: ob 19.30: Faust. Red Sreda.
P. n. gledališke obiskovalce opozorjamo, da bo od danes dalje začetek vseh večernih predstav v Drami in Operi ob 19.30. — Začetek predstav, ki trajajo preko tri ure, pa bo ob 19. in bo to vselej posebej omenjeno v gledališkem repertoarju.

Opozorjamo na novi Baletni večer, ki ga je pripravila naša Opera v koreografiji šefa baleta inž. Petra Golovina in solopisalca Borisa Pilata. Golovinove koreografije obsegajo sledeča dela: Griegovo lirčno suito, odlomke iz Novakovega baleta »Signora Giuvente« in Lisztovo madžarsko rapsodijo št. 2. — Pilato pa je nastudiral Gluckov dramatični duet »Don Juan« in Ravelov »Bolero«. V sporedno sodeloval ves naš balet s solistinjami (Bravničarjeva, Moharjeva, Remškarjeva, Japijeva, Bracarjeva, Bedračeva) ter solisti (Pilato, Carman in Pogacar) in baletnim zborom. Orkester bo dirigiral A. Neffat. Pri klavirju dr. Švara.

Opera, ki je doživela zelo lep uspeh v letošnji sezoni, je Gounodov »Faust« s Franciom, Vidaličevim, Jankom, Popovom v glavnih partijah, Melodiozna glasba, iz katere so našli različni odlomki, baleti in arije pot v najširše kroge občinstva in uživajo že desetletja veliko priljubljenost, so pomembne točke te opere.

Potres v Mali Aziji

Carigrad, 26. maja. a. Po poročilih iz Male Azije je bil v notranjosti dežele v noči na soboto ugotovljen precej hud potres in trajajo posamezni potresni sunki še brez prestanka dalje. Pri tem so bile poškodovane stane in nove vodne naprave. Prebivalstvo mora prenočevati pod milim nebom. Doslej še ni znano, ali je bilo kaj človeških žrtev.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za sifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in žetivne se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—.

Službo dobi

Mlado dekle
poštenih staršev za lahka dela v kuhinji v manjši gostini, isčem. Dobro postopanje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Postena 22«. 10152-1

Knjigovodjo
ter lesnega manipulantu sprejemem. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Oglje«. 10157-1

Dva čevljarska pomočnika
za nova dela potrebujem takoj. Brajkovič Metod. Igriška ul. 10, Ljubljana. 10109-1

Postrežnico
za pospravljanje trgovine isčem (od 8. do 10. ure). Plača mesečno 285 din. Potvrze se: Petrick Aleksandrova 6. 10173-1

Več pečarskih pomočnikov
za Maribor sprejemem. — Plača 12. do 14. din na uro. Pojasnila Mlekarna Predovičeva ul. 12, Moste 10177-1

Službe išče

Dekle
22 let staro, gre za sobarico ali šiviljsko pomočnico. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10152-2

Gospodična
ki je dovršila 6 razredov realne gimnazije in enoletni trgovski tečaj, zmožna slovenske, hrvaške, italijanske in nemške, strojeplata ter slovenske in nemške stenografije, išče primerne zaposlitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vesna«. 10179-2

Pouk

Iščem instruktorka
po močnosti z znanjem italijanske za 7 ur dnevno za 3 dečke v starosti 11, 12 in 6 let. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10166-4

BOJ ZA MOMPRACEM

Pustolovski roman

Ko je ponosni sultan začel te besede, je skremžil obraz ter se vznemirjeno spogledal z ministroma in tajnikom. Vendar pri njih ni našel hrabrila, zakaj tudi njim očitno ni bilo kdo ve kako lahko pri sru. Māti je bil skočil na prednji gradič in se postavil za top.

Ko ga je sprožil, je odmevalo po vsem Balaškem zalivu.

»Da vidimo, visokost, kaj bodo storili ti lopovi,« je Yanez rekel sultanu, ki je bil videti bolj mrtev ko živ.

»Vrnimo se, milord.«
»Toliko moramo počakati, da spoznajo na moji ladji vašo zastavo.«

Solnce je še dovolj visoko. Zlahka bodo razločili srebrni polmesec na zelenem polju.

»Če je tako, milord, je naš namen dosežen.«

»Tak počakajte! Ne smejte si misliti, da je sultan sicer upal do tod, da jih izzove, nato pa je pobegnil pred njimi.«

»A če naskočijo jahto?«

»Bogme! Tedaj se bomo branili, visokost.«

Dvanajst ali petnajst prahov in nekaj džunk se je bilo zbralo ob izhodu zaliva in razvilo jadra.

V dveh vrstah so drzno zapluli nasproti in jeli streljati s svojimi topi. Ko pa sta Māti in Yanez odgovorila s svojimi velikimi topovi, so postali

predvidnejši. Namesto da bi napadli jahto, so v sultanovo veliko začudenje spravili svoje rdeče zastave in se umaknili v zaliv.

»Kaj?« je vzkliknil sultan. »Bojijo se moje zastave?«

»Saj sem rekel, visokost, da bo zadostovalo, če jim jo pokažete.«

»Dolžnik sem vam za varnost svoje države. S čim naj vam to povrnem?«

»S tem, da ste hvaležni Angliji,« je Portugalec odvrnil. »Poslala me je semkaj, da vas rešim sovražnikov.«

Ali krenemo zdaj nazaj?«

»Da, da!« je vzkliknil sultan, ki se je še vedno bal.

V tem, ko se je gusarsko brodovje naglo reševalo v zaliv, je jahta obrnila kljun proti jugu. Māti se je bil približal Yanezu.

»Tudi oni?« je vprašal.

»Seveda. Hočem, da se sultan čuti pri meni varnega, dokler ga ne uničim.«

»Niti sanja se mu ne, da so bili prahi zasidani z našimi ljudmi.«

»Ali je druga polovica v Gajskem zalivu?«

»Da, gospod Yanez.«

»Tedaj ponovimo nedolžno burko, ki nas ne stane niti kaplje krvi.«

Māti je zmajal z glavo.

»Priznati moram, gospod Yanez, da mi je namen te vožnje nerazumljiv.«

»Bolje ga boš razumel takrat, ko bo sultan, ki

CREDITO ITALIANO

Banca di interesse nazionale -- Zavod obče nar. značaja

Sede sociale
GenovaDirezione centrale
MilanoCapitale e riserva:
Lit 623.394.040Sede di Trieste
Piazza C. Ciano

Tutte le operazioni di banca, cambio e borsa. Servizio speciale per le relazioni commerciali con l'estero.

Filiali in tutta l'Italia

Banche affiliate:

Banca Dalmata di Sconto: Zara, Spalato, Sebenico.

Banca Italo Francese di Credito: Parigi, Nizza, Tunisi.

Banca Egiziana: Alessandria, Cairo, Port Said, ecc.

Banca Italiana per la Cina: Scianghai.

Banca Italo Belga: Antwerpen, San Paolo, Rio de Janeiro, Buenos Aires ecc.

Sede družbe:
GenovaCentralna direkcija:
MilanoGlavnica in rezerva:
Lit 623.394.040Sedež v Trieste:
Piazza C. Ciano

Vsi bančni, tečajni in borzni posli.

Specijalna služba za trgovske zveze z inozemstvom.

Podružnice po vsej Italiji

Združeni in afiliirani zavodi:

Banca Dalmata di Sconto: Split, Zader, Šibenik.

Banca Italo Francese di Credito: Paris, Nica, Tunisi.

Banca Italo Egiziana: Aleksandrija, Kairo, Port Said itd.

Banca Italiana per la Cina: Šangaj.

Banca Italo Belga: Antwerpen, San Paolo, Rio de Janeiro, Buenos Aires itd.

Auto, moto

Avto Ford
poltovorni, tipa 28, v voznem stanju, prodam radi opustitve obrata. — Zupancič Franc, Novo mesto, Trdinova 19. 10150-10

Pohištvo

Dve smrekovi postelji
nočno omarico in drugo peeni prodam. Počkaj, Kobariška ul. 38. 10034-12

Jedilnica
hrast mahagonij, skoro nova, takoj ugodno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10163-12

Kapital

Ratno štetje
kupim nominalne 80.000 do 100.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra z navedbo cene pod »Ratna štetja 80«. 10178-16

Posest

REALITETA
posreduje posredovalstva v Ljubljani je sama • PRESENOVI ULICI 54 • Nasproti glavni pošti • Telefon 44-20

Vsako nepremičnino
v Ljubljani in njeni okolici kupimo. »Realiteta«, Prešernova ulica 54, I. nadst., nasproti glavni pošti. Telefon 44-20.

Hišo
z obsežnim vrtom, radi družinskih razmer prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Alepp dom - takoj denar«. 10148-20

Izgubljeno

Izgubil sem
22. V. dva Wertheim ključa na obroču v Ljubljani. Najdite se naproša, da jih vrne proti nagradi v trafiki Hotel Lloyd, Sv. Petra c. 10160-28

Dva ključa Zeiss
dva manjša in ključ za kolo na veržici, izgubljeni med 7. in 8. uro v soboto od Zmajkega mostu do trga. Vrniti proti nagradi na Brown Boveri, Tyrševa 12. 10101-28

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah

CERNE — juvelir,
Ljubljana, Wolfova ulica 8-34

Boljše brije in dalje traja ...

Zahtevajte povsod britvico
ALCOSO

Stanovanje

Enosob. stanovanje
oddam sameti osebi. Florizve se pri Novak, Florizanska ulica 33. 10171-21

Stanovanje
s 4 sobami in pritlikami v I. nadstropju v središču mesta oddam 1. junija t. l. Plazene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stanovanje - junij«. 10180-21

Stanovanja

Komfortno stanovanje
dvosobno, event. ena soba opremljena, isčem za takoj v vil. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bližina centra«. 10158-21a

Enosob. stanovanje
s kuhinjo isčem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sonečno 12«. 10168-21a

Sobo odda

Opremljeno sobo
oddam dvema gospodom v središču mesta za 1. junij. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10161-23

Sobe išče

Opremljeno sobo
dvoposteljno, po možnosti z uporabo kopalnice išče zakonski par. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mira«. 10156-23a

Zakonski par

išče sobo s številnim, prazno ali opremljeno. Naslov pustiti v oglas. odd. Jutra za takoj ali za prvi junij pod »Številka 26«. 10167-23a

Živali

Kozo
z dobrim mlekom, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10165-27

Ruski hrt

z rodovnikom (krotek), izredno ugodno naprodaj. Idrijska 19. 10176-27

Informacije

Mlad akademik

kateri je usoda zadržala v njegovih stremeljih, poziva človeka, ki razpolaga s denarjem, pa vendar ni suženjsko zaljubljen vanj, da mu omogoči nadaljevanje študija dramatik. Iskreno in čest zagonovita povračilo enake ali drugačne oblike v bodočnosti. — Resne pismene predloge s eventualno navedbo pogojev na ogl. odd. Jutra pod »Pismenost — ne atrakcije«. 10123-31

Prosim onega

ki bi kaj vedel o mojem bratu Vinkotu Čepotu. Vrniti se je iz Ljubljane na Ptujsko goro na cvetni petek kot orožnik. Prosim, naj se mi sporoči proti vrnitvi vseh stroškov. Ivan Čepot, Loč pri Rakeku. 10023-31

Zahvaljujemo se

iskreno vsem, ki so našega ljubega moža in papačka

Kunc Alojza

spremili k večnemu počitku, darovali cvetje in vence, darovali v njegov spomin v dobrodelne namene ali nam izrazili svoje sočutje.

Žalujoci svojci

ZAHVALA

Vsem, ki so sočustvovali z nami ob smrti naše nepozabne žene, matere, stare matere, tašče itd., gospe

Marjete Lokar, roj. Štrbenc

soproge nadučitelja v pokoju

izrekamo svojo najprirednejšo zahvalo.

Posebno zahvalo pa dolgujemo g. primarju dr. R. Blumauerju za njegov požrtvovalni trud v bolezni, č. sestram usmiljenkam v bolnici za postrežbo in pevskega društva Sava za odpote žakostinke.

LJUBLJANA, dne 26. maja 1941.

Žalujoci rodbine:

LOKAR, ZEN, ČERČEK, NEUGEBAUER.

Anton Šproc

okrajni tajnik v pokoju

dne 23. maja 1941 po kratki bolezni nenadoma preminul. Pogreb predraga pokojnika je bil v nedeljo, dne 25. maja 1941 ob 16.30 iz hiše žalosti, Sukljeva cesta 8, na novomeško pokopališče.

NOVO MESTO, dne 26. maja 1941.

ANTONIJA — soproga; ANTON, STANKO, DRAGOTIN in MILAN — sinovi, in ostalo sorodstvo.

se ima zdaj za povsem varnega, pred našimi očmi ugrabljen.

»To mislite tvegati?«

»Malajski tiger« bi bil tvegati že mnogo več.

Toda po potopitvi topničarke in parnika moram biti zelo previden.

Lepega dne bo prišel angleški ali nizozemski poloblaščenec in bo terjal mojo glavo.

Upam, da bom takrat že gospodar v Varauniju. Gledati moram samo, da bom imel Kitajce v rokah. Se danes jih začnemo obdelovati.«

»Da bi vsaj imeli kaj znanec med njimi.«

»Dravi pojdemo k staremu kitajskemu krčmarju, ki je prejnjše čase mnogo storil za Mompracem. Obveščal nas je o gibanju angleških ladij, čeprav se je s tem izpostavljaval nevarnosti, da ga obesijo. Tiho zdaj! Sultan prihaja!«

Sultan, nezaupljiv, kakor vsi mali vladarji na Sundskih otokih, je bil dobro opazil skrivni pomenek, čeprav ni mogel ujeti niti besedice.

»Podoba je skoraj, kakor da bi snovala zaroto,« je rekel in se vzpel na prednji gradič. »Pa menda nimate še kaj na misli?«

»Seveda, visokost,« je Yanez odvrnil. »Gajski zaliv je pravo gusarsko gnezdo. Tudi tam moramo pokazati vašo zastavo, da se vas bodo potem bali in vas puščali pri miru.«

Ako ne boste strahovali teh lopovov, pridejo nekega dne s svojimi prahi v vašo luko, in vaši stari topovi jih ne bodo mogli odbiti.«

Jahta je plula zdaj ob strmi obali.

V mirnem zalivu, ki ga je obdajalo mnogo čeri, je bilo zasidranih kakih dvajset velikih prahov.

Tudi to pot so gusarji, ki jahte niso takoj spoznali, prišli iz zaliva in zavzdignili divji krik.

»Mati, pomiri jih nekoliko,« je ukazal Yanez.

Oba topa sta ustrelila malone hkratu, a čudno, spretni topničarji, ki so bili tako hitro ugnali Nizozemce, niso napravili s svojima streloma nikake škode.

Človek bi si bil mislil, da so imeli cevi nabiti samo s smodnikom.

Tudi streljanje morskimi razbojnikov ni nič zaleglo, mimo tega da je napravilo silen trušč.

»Kakor vidite, visokost,« je rekel Yanez, »je že dovolj, da pokažemo malopridnežem našo slavno zastavo, pa jim trepečejo roke, tako, da ne morejo več meriti. Le pogledjte, kako jih je strah.«

Ko je bilo brodovje potratilo mnogo smodnika, se je počasi umaknilo v zaliv.

Sonce se je pravkar spuščalo v morje. Na zahodu se je lesketala vsa vodna ploskev kakor tekoča kovina.

Komaj je bilo brodovje izginilo, sta se pokazali rdeči jadrji nekega praha, ki sta trenutno zakrili sonce.

»Pardar!« je Yanez zamrmral.

»Milord!« je rekel sultan in pokazal na jadrji, »potopite to ladjo.«

»Čemu, visokost?«

»Da nas ne napade, ko se stemni.«